

108067

Méhészeti Közlöny

R. P. R.

MINISTERUL AGRICULTURII
FÖLDMIVELÉSÜGYI MINISZTERIUM

SEFATUL POPULAR JUD. CLUJ
KOLOZSMEGYEI NÉPTANÁCS

LXIV. ÉVFOLYAM 1-4 SZÁM

1950

JANUÁR--ÁPRILIS

MÉHÉSZETI SZAKLAP

Új tartalommal

Új tartalommal és új köntösben jelenik meg a Román Népköztársaság magyarul olvasó méhésztáborá által annyira szeretett szaklapunk, a „Méhészeti Közlöny“. Előkészítése hosszabb időt vett igénybe, ezért késtünk három hónapot. Késedelmes megjelenésünkért elnézést kérünk minden olvasótól.

A lap kiadó megváltozott. A Földművelésügyi Minisztérium megbízásából, ezután a Kolozsmegyei Néptanács Ideiglenes Bizottsága adja ki. Lapunk új címe:

Méhészeti Közlöny, Cluj, Calea Moşilor Nr. 3.

A lapunkkal kapcsolatos minden levelezést, kérjük erre a címre irányítani. Az előfizetési díjakat is ugyanerre a címre küldjük be. Lapunk új előfizetési díja a következő:

1. Méhészek vagy méhészet iránt érdeklődők részére az 1950. évi előfizetés 350 lej.

2. Intézmények és állami vállalatok részére évente 800 lej

3. Az állami gazdaságok munkásai és a kollektív gazdaságok tagjai részére évente 300 lej.

A Méhészeti Közlöny előfizetési díja ezek szerint megváltozott: az intézmények és vállalatok részére a legmagasabb és a kollektív meg állami gazdaságokban dolgozók részére a legalacsonyabb.

A változások között azonban ez még csak a legkisebb. Mint jeleztük új tartalommal a szocializmust építő szakmai és ideológiai útmutatásokkal sietünk Népköztársaságunk méhészeinek segítségére. A munkásosztály a Román Munkáspártba tömörült élcsapata vezetésével a dolgozó parasztsággal szövetkezve, nap mint nap nagyszerű eredményeket ér el. Az Állami Terv megvalósítása és túlhaladása érdekében a jól megszervezett szocialista munkaversenyekkel újabb és újabb normák túlteljesítésével emelkedik a termelés.

Minden dolgozó tudja, hogy célunk a szocializmus mielőbbi megvalósítása és ezzel életszínvonalunk emelése.

Ebből a harcból Népköztársaságunk méhészei sem maradhatnak ki. Statisztikai adataink szerint mindössze félmillió méhcsaládunk van, holott a jelenlegi gyümölcsfaínek és gazdasági növényeink beporzására egy millió méhcsalád szükséges. A statisztikából az is kitűnik, hogy a méztermelésünk, nagyon csekély, családonként alik 5 kiló. Ime mennyi feladat! A méhcsaládok számát kétszeresére kell emelnünk, termelésüket pedig legalább három-négyszeresére.

A feladatok megvalósítása terén hatalmas segítséget jelent a Szovjetunió mesterméhészeinek óriási tapasztalata. Lapunkban mindegyre beszámolunk erről, hogy mindenki tudomást szerezhessen róla.

Nem elégedhetünk meg azonban csak ennyivel. A lapunk új tartalmát a közölt útmutatásokat a gyakorlatban is valóra kell váitanunk. Olvasótáborunknak az új módszerek bevezetésével jelentősen fokoznia kell méhészetünk méz-, viasztermelését. Állományukat pedig mielőbb kétszeresére kell emelniük.

Lapunk ebben a munkában hűséges segítőtársa lesz minden törekvő dolgozó méhésznek, de ugyanakkor kérjük az olvasók támogatását is és minden előfizető:

1. Fizesse be idejében előfizetési díját.

2. Szervezzen mindenki legalább egy új előfizetőt.

3. Bármilyen rövid írásban is számoljon be újításáról, elért eredményéről s ha úgy adódik, gyakoroljon építő bírálatot is.

Ezzel a gondolatokkal indítja útjára lapunk 1950. évi évfolyamát.

A „MÉHÉSZETI KÖZLÖNY“ munkaközössége.

Előre az Állami Terv megvalósítása érdekében.

Mert ezzel is a Szovjetunió vezette béketáborot erősítjük.

Január

JEGYZETEK

1	Vasárnap	ÚJÉV
2	Hétfő	Abel, Béla
3	Kedd	Dániel, Benjamin
4	Szerda	Izabella
5	Csütörtök	Árpád, Simon
6	Péntek	Menyhért
7	Szombat	Attila
8	Vasárnap	Szörény
9	Hétfő	Efel, Marcel
10	Kedd	Vilmos
11	Szerda	Ágota
12	Csütörtök	Ernő
13	Péntek	Vidor
14	Szombat	Bódog
15	Vasárnap	Lóránt
16	Hétfő	Gusztáv
17	Kedd	Antal
18	Szerda	Piroska
19	Csütörtök	Sára
20	Péntek	Fábián
21	Szombat	Ágnes
22	Vasárnap	V. I. Lenin halála (1924)
23	Hétfő	Mária, Telma
24	Kedd	A fejedelemségek egyesülése (1859)
25	Szerda	Pál
26	Csütörtök	Aba, Vanda
27	Péntek	Zsolt, Lothár
28	Szombat	Károly
29	Vasárnap	Adél
30	Hétfő	Noemi
31	Kedd	Szemere

Januári teendők

Januárban is a legfontosabb feladatunk a méhek téli nyugalmanak további megőrzése. Zaj, lárma esetén ugyanis a méhek igyekeznek annak okát megkeresni és elhagyják a telejő gomolyt. Ilyenkor rendszerint a kijárónyílásnál megdermedve találjuk a zömét. Védeni kell a méheket tehát az állatok vagy minden egyébnek a zajongásától.

A méheket tanácsos minél többet ellenőrizni és ha kiint teletnek, akkor annyiszor nézzük meg őket, ahányszor az időjárás megkívánja. Az egerek behatolása ellen sodronyszövevettel ellátott kaptárkijárókat különös gonddal ellenőrizzük avégből, hogy az elpusztult méhek el ne torlaszolják. A hullákat óvatosan eltávolítjuk. Nem hagyunk egyet sem, mert a madarakat edacsalogatnánk.

A kijárónyílást nem szűkítjük, csupán a szél ellen védjük egy ereszszerűen lecsüngő deszkával, mert ellenkező esetben a légesere nem tökéletes, a keletkező pára lecsapódik és megfagy. Miután kienged, a nyirkos hidegben a lép felületén penész keletkezik. Ez pedig az élelem elromlását vonja maga után. Ha ilyenkor nincs tisztuló repülés, a család könnyen hasmenést kap és ez elpusztulását okozhatja.

Tisztuló kirepülésre alkalmas idő

esetén szokás szerint eltávolítjuk a hivat a kijárónyílásról és a kaptár környékéről. Ha tehetjük, szalmával szórjuk be a helyet, hogy legyen mire a méheknek leszállniók. A hóra szálló méhek ugyanis megdermednek.

A zárt helyen telelő méheinket rendszerint nem hordjuk ki tisztulni, csak akkor, ha táplálékuk nem lenne könnyen emészthető, tehát ha a méhek nem tiszta mézen telelnek, hanem más édesízü folyadékot is behordtak.

Ha a tél nem zord, már január végén az anya fiasítani kezd. Nem örvendünk neki, mert a fiasítás megkívánja állandóan a 35 C° hő fenntartását, ezért jó, ha a fészket száraz hőszigetelő anyaggal betakarjuk.

Az izgatott családnál rendszerint az anya elpusztul. Az anyátlan családban a felizgatódott méhek többet fogyasztanak. Idejében kell anyát beadni nekik, illetve egyesíteni egy gyengébb családdal, mert megtörténik az, hogy bent úrítkeznek és így a család elpusztul. Ott, ahol hiányos a telelő készlet, cukorral és mézzel készült cukroslepényt helyezünk a keretlécekre fektetve és a telelő méh fölé.

Szabadidejét a méhészkaptárjavítással és politikai, szakmai tudásának fejlesztésével hasznosítja. Olvassunk szaklapokat és jó méhészkönyveket.

Kolozsvár.

ANTAL ERNŐ

Ne feledd méheidet rendszeresen ellenőrizni, csak így biztosíthatod telelésöket.

Február

JEGYZETEK

1	Szerda	Ignác
2	Csütörtök	A sztalingrádi szovjet győzelem
3	Péntek	Balázs
4	Szombat	Rákhel
5	Vasárnap	Ágota
6	Hétfő	Dorottya
7	Kedd	Tódor, Iringó
8	Szerda	Aranka
9	Csütörtök	Csilla
10	Péntek	Gabriella
11	Szombat	Dezső
12	Vasárnap	Lidia
13	Hétfő	Ella
14	Kedd	Bálint
15	Szerda	Horea, Cloșca és Crișan kerékbetörése (1785)
16	Csütörtök	Juliánna
17	Péntek	Álmos, Dónát
18	Szombat	Konrád
19	Vasárnap	Zsuzsánna
20	Hétfő	Szovjet Hadsereg napja
21	Kedd	Eleonora
22	Szerda	Edömér
23	Csütörtök	Tass, Alfréd
24	Péntek	Mátyás
25	Szombat	Géza
26	Vasárnap	Dénes
27	Hétfő	Ákos
28	Kedd	Elemér

Februári teendők

Télapó haldoklik... Deres fején néha már meg-megcsillan a játszi napsugár. A hosszú téli nyugalom után ébrednek a méhecskéink.

A fokozottabb téli védelem érdekében méheinket sötét, csendes kamrában, vagy jól szellőztethető, lesötétített, száraz pincében teeltük.

Ebben a hónapban mind gyakrabban figyeljük meg a méhesaládok magatartását. A család síró, izgatott hangja élelemhiányt jelent. Ilyen esetben lefedett lépesmézet, vagy kevés mézből és cukorból gyúrt kemény cukorlepényt adjunk be. A fenékdeszkára leszórt kristályos méztörmelék annak a jele, hogy mézkészletük becukrosozott. Ezen édesített langyos víz beadásával, vagy bepermetezésével segíthetünk.

A kaptárba való betekintéskor legyünk tekintettel a méhek nyugalma-ra. A fészket ne hűtsük ki. A februári enyhébb napokon, úgy a vége felé, az anya megkezdi a petézést és a fiasítást kiterjeszheti. A méhgomoly megfázul, a méhek fokozottabban táplálkoznak. A fiasítás kiterjedése nem kívánatos a tisztuló kirepülés előtt, mert az ezzel járó fokozottabb táplálkozás tisztulási kényszert von maga után és ha a rossz időjárás miatt ez nem le-

hetséges, hasmenéshez vezet. Ha pedig a tartós hideg miatt a méhek ismét gomolyagba húzódnak, meghűl a fiasítás és elpusztul.

Ha valamelyik család nyugtalanságát vizsgálva, hasmenés jeleit észleljük, hogy a nagyobb bajt megelőzzük, a családot meleg szobában a röpnnyílás elé feszített rajfogó háló, vagy 1 köbméteres hálókötrec alkalmazásával készítsük tisztulásra.

Ne feledkezzünk meg a méhek ellenségeiről sem. Állítsunk fel zajtalanul működő egérfogókat. A szabadban telelő családokat pedig védelmezzük a harkályok és cinkék kártevései ellen. A röpnnyílások elé alkalmazott ellenzőkkel védjük meg a családokat a szél és csalogó napsugár behatásai ellen.

Februárban, a télutón fokozott figyelemmel ügyeljünk méheinkre és gondosan készítsük elő az első tisztuló kirepülést.

A zárt helyiségben nyugodtan telelő méheinket akkor hozzuk ki, amikor a hőmérő már legalább 12–14 fok meleget mutat és a telelő helyiség hőmérsékletét nem tudjuk már +6 fok alatt tartani.

CZIER ANTAL

**Takarjuk alaposan családainkat,
most kell a meleg a fiasítás
megindulása után.**

Március

JEGYZETEK

1	Szerda	Levente
2	Csütörtök	Lujza
3	Péntek	Kornélia
4	Szombat	Kázmér
5	Vasárnap	Adorján
6	Hétfő	Az első demokratikus kormány megalakulása (1946)
7	Kedd	Szabolcs, Tamás
8	Szerda	Nemzetközi nőnap
9	Csütörtök	Franciska
10	Péntek	Olimpia
11	Szombat	Aladár
12	Vasárnap	Gergely
13	Hétfő	Krisztián
14	Kedd	Matild
15	Szerda	Kristóf
16	Csütörtök	Henriette
17	Péntek	Földmunkások lázadása (1907)
18	Szombat	Sándor
19	Vasárnap	József
20	Hétfő	Agrárreform (1945)
21	Kedd	Benedek
22	Szerda	Viola
23	Csütörtök	Botond
24	Péntek	Gábor
25	Szombat	Iren
26	Vasárnap	Manó
27	Hétfő	Hajnalka
28	Kedd	Gedeon
29	Szerda	Bors
30	Csütörtök	Koppány
31	Péntek	Árpád

Márciusi teendők

Nálunk e hónap az esztendő legvésebb hónapja. Ezért méhésztestvéreinknek nagyon körültekintő s figyelmes munkát kell végezniök. Előfordul ugyanis, hogy a megelőző hónapban annyira felmelegszik az idő, hogy a méhcsaládok erőteljes fejlődésnek indulnak. Viszont gyakran, március elején újra visszatér a tél s méheinket tartósan berekeszti a kaptárba. A tartós hidegben fokozott figyelemmel kísérjük minden család viselkedését, minden második nap hallgassuk meg, hogy zúgásuk csöndes morajlás-e, vagy síró élesebb hang. Utóbbi esetben jólfűtött helyiségbe viszik be a síró családot s kivizsgáljuk, mi idézi elő ezt a rendellenes hangot. Ha mézhiányban szenvednek, mézes lépet adunk nekik, vagy pergetett langyos mézet s addig tartjuk őket bent a melegben, amíg elraktározzák a pótlékot. Ha az anya pusztult volna el, akkor az első melegebb napon anyát adunk a családnak, vagy ha nem volna tartalékban, másik családdal egyesítjük.

Márciusban rendszerint annyira felmelegszik az idő, hogy kaptárt lehet bontani. De csak akkor, amikor árnyékban is 15—18 Celsius fokot mutat a hőmérő, elvégezzük az első úgynevezett kis átvizsgálást. Tüzetesen megvizsgáljuk minden családnál hogy: 1. Mezvan-e az anya; 2. Elég népes-e; 3. Van-e elég méze; 4. Építményei milyen állapotban vannak, használhatók-e?

Első feladatként meg kell győződünk az anya helyzetéről. A keretek kiszédésénél nem szükséges megkeresni az anyát. Amint fias lépet találunk, fel-

hagyunk a kiszédéssel, mert az anya jószágáról a fiasítás helyzetéből kevés gyakorlattal is tiszta képet kapunk. Ha síma tömött, eléggé zárt a fiasítás, minden rendben van. Ha púpos a fiasítás: álynyás a család vagy kimerült herefiasító az anya, az ilyen családot egy későbbi meleg napon kiséperjük. Ha anyátlan, akkor arra kell törekednünk, hogy a legrövidebb idő alatt anyásítsuk vagy egyesítsük, mert álynyás lesz.

A téli hulladékból kiszitáljuk a viaszmorzsát s a többi hulladékot elégetjük. Az első átvizsgálást végezzük gyorsan, nehogy meghüljön a fiasítás. Főltétlenül állítsuk fel a külső itatókat és szoktassuk oda méheinket. Ha arról győződünk meg, hogy nincs a családnak virágpóra, meg kell kezdenünk a szója vagy borsliszt etetést. A lisztet a szokásos, előírt módon készítjük elő etetésre s szélcsendes helyen lépekre szórjuk s oda szoktatjuk a méheket. Ha a méhek már nem lepik, annak a jele az, hogy már elegendő virágport találtak. A természetben is a lisztetetés nagyon elősegíti a méhcsaládok fejlődését. E hónapban tehát ne háborgassuk a méheinket feleslegesen.

Az első átvizsgálásnál pótolni kell minden hiányt. Nagyon vigyázzunk a belső etetésre főleg, mert gondatlan munka sok kárt eredményezhet. A virágporos serkentő etetést e hó végefelé jó lesz elkezdni, a méhek rablásra hajlamosak. Ne adjunk alkalmat rablás kitörésére.

MIHÁLIK LÁSZLÓ

Ne halogassuk,

tisztogassuk, vizsgáljuk át családainkat és pótoljuk a hiányokat.

Április

JEGYZETEK

1	Szombat	Hugó
2	Vasárnap	Áron
3	Hétfő	Keresztély
4	Kedd	Csaba
5	Szerda	Vince
6	Csütörtök	Cölesztín
7	Péntek	Hermán
8	Szombat	Lidia
9	Vasárnap	Husvét vasárnap
10	Hétfő	Husvét hétfő
11	Kedd	Leo
12	Szerda	Gyula
13	Csütörtök	A R. N. K. Alkotmányá- nak megszavazása (1948)
14	Péntek	Tibor
15	Szombat	Anasztázia
16	Vasárnap	Lambert
17	Hétfő	Anisét
18	Kedd	Cecilia
19	Szerda	Emma
20	Csütörtök	Tivadar
21	Péntek	Amzelm
22	Szombat	Szótér
23	Vasárnap	Béla
24	Hétfő	György
25	Kedd	Csongor, Márk
26	Szerda	Ervin
27	Csütörtök	Aristid
28	Péntek	Valéria
29	Szombat	Albertini
30	Vasárnap	Katalin

Áprilisi teendők

E hónapban köszönt be a tavasz a maga valójában. Rendre kinyílnak, méheink első nektár és virágpór forrásai, s a családok nagy lendülettel fognak neki szorgalmas munkálkodásukhoz. Virágzik a som, a fűzfélék, fürtös juhar, száz meg száz erdei vadvirág s végül a gyümölcsfák egész serege. A mai kor haladó méhésze azonban nem bízta méheit a természetre, hanem szakszerű beavatkozással irányítja azok életét és fejlődését. Minden haladó méhész fejében kell legyen az a mondat, amit a világ leghaladottabb biológiájának a megalapítója, Miesurin szovjet biológus mondott: „Nem várhatunk a természettől könyöradományt, a mi feladatunk kicsikarni azt tőle.”

Felpezsdül a méhcsalád élete. Rohamosan terjed a fiasítás. A legfontosabb feladat az, hogy a család fejlődését ne gátolja semmi. Erre nagyon kell ügyelni s így állandó figyelemmel kell kísérni minden családot, különösen ügyeljünk hogy mézzel el legyen látva minden egyes család, mert a szaporodáshoz nagymennyiségű méz kell: a fogyasztás többszöröse az előbbi hónapoknak. Ha kevés a méz, pótoljuk lépesmézzel, pergetett mézzel, vagy cukoroldattal. De éppen úgy vigyázzunk arra is, hogy erős családoknál ne legyen túlsok legyen a méz s gátolja a család, illetve a fiasítás kiterjedését. Ebben az esetben kiemelünk egy-két mézes keretet s félig mézes vagy üres keretet teszünk he-

lyébe. Nagy eredményt lehet elérni a belső itatással s ha az időjárás el is romlik egy kis időre, így a víz hiánya nem gátolja a fejlődést. Melegebb vidéken a hó elején, hűvösebb vidéken pedig a hó dereka táján meg lehet kezdeni a serkentő etetést, ezt nem szabad abba hagyni a jó bő hordás beálltáig. Fordítsunk nagy gondot a tisztaságra. A kaptár feneke állandóan tiszta legyen, hogy a viaszmosoly el ne szaporodjon. A tartalék lépeket kénezzük 2 hetenként. A meleg létfeltétele a méheknek és a jó szaporodásuknak, ezért vigyázzunk, hogy a fészek ne maradjon takaratlanul s ne szedjük meg le a téli pakolást. Itatásnál és serkentő etetésnél is kellő gondossággal járjunk el, mert a meg gondolatlan munkának káros következményei lehetnek.

Ha mindezek a feltételek biztosítva vannak, szem előtt tartsuk a család terjeszkedését. Vigyázni kell, hogy az anya ne szüneteljen léphiány miatt a petézéssel. Ha már az ablak mögötti, illetve a hátsólépet is tisztogatják, lépkel kell bővíteni. Ha egyes családok elmaradnak a fejlődésben, ki kell vizsgálni az okot; ha rossz az anya, ki kell cserélni, vagy a családot más, jólpetező anyával rendelkező családdal kell egyesíteni. Gyenge családot nem szabad megtérni a méhesben, inkább legyen 5 erős családunk, mint tíz gyenge.

MIHALIK LÁSZLÓ

Serkentő etetéssel fejlesszük ki a családot, csak erős családtól várhatunk mézet.

Május

JEGYZETEK

1	Hétfő	A Munka Ünnepe
2	Kedd	Zsigmond
3	Szerda	Irma
4	Csütörtök	Flórián
5	Péntek	Gotthárd
6	Szombat	Frida
7	Vasárnap	Abul
8	Hétfő	Németország fegyver- letétele
9	Kedd	Függetlenség, Győze- lem, Hősök Napja
10	Szerda	Ármin
11	Csütörtök	Adolf
12	Péntek	Pongrác
13	Szombat	Szervác
14	Vasárnap	Bonifác
15	Hétfő	Zsófia
16	Kedd	Mózes
17	Szerda	Páskál
18	Csütörtök	Erik
19	Péntek	Ivó
20	Szombat	Bernát
21	Vasárnap	Kostantin
22	Hétfő	Julia
23	Kedd	Dezső
24	Szerda	Eszter
25	Csütörtök	Orbán
26	Péntek	Fülöp
27	Szombat	Béla
28	Vasárnap	Emil
29	Hétfő	Maxim
30	Kedd	Nándor
31	Szerda	Angyalka

Májusi teendők

A fejlődő természet valóban a leg-szebb szakaszához érkezett májusban. A viruló méhlegelő, a fokozott ütemben, szívesen végzett munka örömet jelent nekünk is és bizonyára a méhecskéknak is.

A tavaszi méhlegelőn a családok sokat fejlődnek, a fiasítás kiterjed, a népesedés erősödik, amit serkentő etetés is igyekszünk előmozdítani, hogy az így felfejlesztett, népes családokkal alaposan kihasználhassuk a nagyhor-dás lehetőségeit.

A népes méhcsaládok méz Kamaráit hozzuk rendbe, töltsük ki üres, sötétebb színű erősebb lépekkel, a fedődeszkák helyére anyarácsot teszünk.

Amennyiben a főhordásra rajkészítést terveztünk, május elején már feltétlenül gondoskodnunk kell a korszerű anyanevelésről, erre a célra kiváló, szorgalmas anyacsaládok anyaböcsőit is felhasználhatjuk. Gondoskodjunk egy a fészekben használt keretek méretére készített napviaszolvasztóról is.

A gyümölcsfák és vadgesztenye vi-ráglegelői kimerülnek s május közepé-től, az időjárástól és vidéktől függően, általában nyilni kezd az akác, elérke-zett a főgyűjtés ideje. Kedvező időjá-rás esetén a szénafű is jó hordást nyújt. Nyilik az orvosi zsálya, a kék kakukkfű, virágozik a fehérhere, a szarvaskerep, mézel a szöszös bükköny, a baltacin, a

lucerna, a somkoró és nem utolsó sor-ban a gyomként szereplő repecfajok.

A többtermelés fokozására vándorol-ni is érdemes. Erre azonban gondosan és idejében készítsük elő a családjainkat. Akik távolabbeső méhlegelőkre szándékoznak vándorolni, méhészetüket, fekvő, vagy rakodó-rendszerű kaptárak-kal rendezzék be. Vándorlással fokozot-tabban ki lehet használni a kínálkozó méhlegelőket és ezzel tevékenyen hoz-zájárulhatunk állami gazdasági tervünk megvalósításához.

Kedvező időjárás esetén, rendszerint májusban jelennek meg az első rajok. A rajokat igyekezzünk gondozni, főként az első két hétben bőségesen etetni, hogy fészkeket gyorsan kiépítve, családokká fejlődhessenek és megfelelően ki-használhassák a még rendelkezésükre álló gyűjtési lehetőséget.

Kaptárainkat a kezelések alkalmával alaposan takarítsuk ki, mert ez igen hathatós eszköz a viaszolyók elleni védekezésre, s ezáltal a méhtetű elszar-porodását is meggátoljuk.

Használjuk ki okosan és észszerűen a májust, a főhordás idejét. E fontos idő-szakban ne mulasszunk el egyetlen gyűjtési lehetőséget sem, hogy minél többet termelhessünk, a városi és falusi dolgozóknak annyira szükséges táplá-lékból, a mézből.

CZIGER ANTAL

A vándorlásra gondosan és ide-jében készítsük elő családainkat.

Mindent tegyünk meg a többter-melés érdekében.

Június

JEGYZETEK

1	Csütörtök	Pámfil
2	Péntek	Anna
3	Szombat	Klotild
4	Vasárnap	Kerény
5	Hétfő	Bonifác
6	Kedd	Ediltrud
7	Szerda	Huba
8	Csütörtök	Medárd
9	Péntek	Félix
10	Szombat	Margit
11	Vasárnap	Islas-i proklamáció (1848) és az ipar államosítása (1949)
12	Hétfő	Barnabás
13	Kedd	Tóbiás
14	Szerda	Vazul
15	Csütörtök	Vid
16	Péntek	Irma
17	Szombat	Töhötöm
18	Vasárnap	Arnold
19	Hétfő	Gyárfás
20	Kedd	Keve
21	Szerda	Alajos
22	Csütörtök	Paulin
23	Péntek	Zoltán
24	Szombat	Iván
25	Vasárnap	Vilmos
26	Hétfő	János, Pál
27	Kedd	László
28	Szerda	Szeréna
29	Csütörtök	Péter és Pál
30	Péntek	Az ifjúság napja

Juniusi teendők

Kedvező időjárás estén a növények dúsan virágznak. A méhész jó hordás esetén pergethet már. Nektárban bővelkedik az akác, kígyószisz-félék, a repce és a hárs, de járják a méhek a tökféléket, a pillangós és keresztes virágúakat is.

Sok helyen, ahol az akác adja a főhordást, júniusban a méhésznek gondoskodnia kell a családok sorsáról. Megtörténik, hogy az anya nincs megtermékenyülve, illetve a család anya nélkül marad. Az ilyen családokat a legjobb ha egyesítjük. A családok júniusban erősen népesek. Ezt az állapotukat használjuk fel anyanevelésre. Ha sikeresen akarunk méhészkedni, a két évesnél idősebb anyákat kicseréljük.

Helyes, ha a méhész a lepecsételt mézes lépek közül a legmegfelelőbbet szükség esetére tartalékolja. A tartalék lépet kénezzük a viaszmosoly ellen. A napfénynek jól kitett helyen felállítjuk a napviaszolvastót. Meleg napokon kitűnően működik.

Ha természetes rajzás májusban el-

marad, akkor júniusban bekövetkezhetik. Az erős rajok életképesek. A gyenge rajokat egyesítsük, szeles esős időben pedig etessük őket.

A méhész, ha teheti és emellett jó méhlegelőket ismer, vándoroljon júniusban. Vándorolni lehet hársra és a havasi legelőkre. A havasi méhlegelőknél a hordás hosszabb ideig tart. Jól mézél a málna és a fűzike. A hordás sokszor olyan nagymérvű, mint az akác esetében. A fűzike virágzása hosszantartó. Méze világos és kristályosodó.

A gyenge rajokat etetni kell, mert könnyen előfordulhat, hogy hordástalan időben elpusztulnak. Ilyenkor különösen ügyeljünk a rablásra. Ha rablás fellépett volna, leszűkítjük a kijárónyílást, illetve a családot hűvös helyre visszük, hogy megnyugodjanak, így a rabló méhek is eltávoznak.

A júniusi melegben védjük kaptárainkat a tűző naptól. Gondoskodjunk megfelelő itatóról és lássuk el a tartályt tiszta vízzel.

ANTAL ERNŐ

Augusztusi vándorlás

Hogy a vándorlásnak 6 hónapban is tere van, az bizonyos abban az esetben, ha július hónapban kapunk egy pár jó záporosót; ilyenkor a határ megint felvidül, kiszélesül és a tisztas fű bő nektárral várja méheinket. Azonkívül vannak olyan vidékek, ahol napraforgóval bőven bevetett terület, amelyre szintén érdemes vándorolni, és pedig azért, hogy ezáltal úgy a rajjainkat, valamint a családjainknak is biztosítjuk a téli eleséget. Amennyiben az idő párás és kedvező, még felesleget is kaphatunk, azonkívül pedig

fiatal állománnyal mennek a családok teletöbe. Mindenesetre figyelmeztetem itt a méhészeket; az őszi vándorlása csakis kiépített mézűri keretekkel felszerelt családokkal érdemes vándorolni. Csakis így fizeti ki magát.

Ha jól elgondoljuk, az őszi vándorlásnak kétféle haszna van. Az első, a családok bőven ellátják magukat téli élelemmel, a második, fiatal bogár tömeggel mennek a teletöbe, ez pedig nagy kihatással van a tavaszi felfejlődésre.

Július

JEGYZETEK

1	Szombat	Tibold
2	Vasárnap	Ottokár
3	Hétfő	Konél
4	Kedd	Berta
5	Szerda	Emese
6	Csütörtök	Ézsias
7	Péntek	Bulcsu
8	Szombat	Teréz
9	Vasárnap	Lujza
10	Hétfő	Amália
11	Kedd	Lili
12	Szerda	Izabella
13	Csütörtök	Jenő
14	Péntek	Eörs
15	Szombat	Henrik
16	Vasárnap	Valter
17	Hétfő	Elek
18	Kedd	Frigyes
19	Szerda	Emilia
20	Csütörtök	Illés
21	Péntek	Dániel
22	Szombat	Mária Magdaléna
23	Vasárnap	Lenke
24	Hétfő	Krisztina
25	Kedd	Jakab
26	Szerda	Anna
27	Csütörtök	Olga
28	Péntek	Ince
29	Szombat	Márta
30	Vasárnap	Judit
31	Hétfő	Oszkár

Juliusi teendők

Júliusban, ha nincsen közepes eső, legtöbb helyen szünetel a hordás. Lucerna, pohánka, fehérhere, sarjúbaltacin esetleg még virágzanak. Erdővidékeken a fűzike virágzik, s ha a szárazság nem nagy, az alföldön tisztesfűtől fehér lesz a tarló. A napraforgó is most mézél.

Ha nincs helyben jó méhlegelő, vándorolni kell. Napraforgót termelő vidékek kitűnőek nektárgyűjtési szempontból, de főleg a havasokban van jó méhlegelő. Kolozs megyéről pontos méhlegelő-térkép van. Ilyen szervezéssel szétszóródnak a méhcsaládok és jobb eredményt érhetünk el. A vándorlás természetesen kockázattal jár; vagy nem válik be a méhlegelő, vagy a szállításnál történhetnek bajok. Ismernünk kell a legelőt, a szállításnál pedig a legnagyobb gondossággal járjunk el. A kereket jól rögzítjük, a kaptárakat szelőztetőkkal látjuk el és lehetőleg éjjel szállítjuk.

Kísérjük állandó figyelemmel a lerajzott családokat és a rajok fejlődését. Ellenőrizzük állandóan a fiatal anyák elpárzását és munkába állítását. Különös gondot fordítsunk az utórajok gondozására. A gyengéket egyesítsük és mindeniket bőségesen etetjük, hogy fészüket mielőbb kiépíthessék. Sokan azt mondják, hogy a júliusi rajok nem életképesek. Megfelelő gondozással és bőséges etetéssel azonban fészüket kiépítik és telelőképesekké válhatnak. Azonkívül ősszel jól felhasználhatók a

gyengébb családok felerősítésére és az előregedett anyák kicserélésére.

Ellenőrizzük a fiasítást, különös figyelemmel arra, hogy nem-e lép fel valahol költésrothadás. Ezt arról ismerhetjük fel, hogy a nyitott sejtekben, porcelánfehér álca helyett megsárgult, vagy kávébarna bűzös anyag van; ha egy gyufaszállal kipiszkáljuk, enyvszerűen nyúlik és bűzös. A lefedett fiasítás fedele behorpadt és tűhegynyi iyuk van rajta. Ilyen esetben nincs mit kísérletezni a gyógyítással. Az egész családot el kell pusztítani. A megfertőzött lépeket elégetjük, a kaptárt pedig, ha arra még érdemes, forrasztólámpával alaposan kipörköljük.

Július végéfelé jelenik meg a halálfejú lepke, amely a méheknek nagy elensége. Alkonyati órákban belopakodik a kaptárba, ahol a méheket nagyon felingerli, mert nehezen tudnak elbánni vele. Ha módjában áll, kávéskanálnyi mézet visz ki a kaptárból. 7 m/m átmérőjű fogas szűkítővel védekezzünk ellene.

Ne feledkezzünk meg hordásaitan idő esetén a kijárónyílások megfelelő leszűkítéséről, hogy a rablást elkerülhessük. A méhcsaládoknál szükséges kezelési munkálatokat ilyenkor a reggeli vagy késő délutáni órákban végezzük, hogy kutatásra és rablásra ne ingereljük méheinket.

Wenetsék Éva

Csak méheink gondos és szakszerű kezelésével érhetünk el eredményt. Ügyeljünk a méheinkre, fejlesszük szaktudásunkat.

Augusztus

JEGYZETEK

1	Kedd	Péter
2	Szerda	Lehel, Hajnalka
3	Csütörtök	Hermína
4	Péntek	Domokos
5	Szombat	Oszwald
6	Vasárnap	Lupényi sortüz (1929)
7	Hétfő	Ibolya
8	Kedd	László
9	Szerda	Emőd
10	Csütörtök	Lőrinc
11	Péntek	Tibor
12	Szombat	Klára
13	Vasárnap	Ipoly
14	Hétfő	Ózséb
15	Kedd	Mária
16	Szerda	Ábrahám
17	Csütörtök	Anasztáz
18	Péntek	Ilona
19	Szombat	Huba
20	Vasárnap	István
21	Hétfő	Sámuel
22	Kedd	Menyhért
23	Szerda	A fasista diktatura megdöntése (1944)
24	Csütörtök	Bertalan
25	Péntek	Lajos
26	Szombat	Izsó
27	Vasárnap	Gebhárd
28	Hétfő	Ágoston
29	Kedd	Erneszt
30	Szerda	A fegyverszünet megkötése (1944)
31	Csütörtök	Bukarest felszabadulása (1944)

Augusztusi teendők

Ebben a hónapban méheink megkezdik a telelési előkészületeket. A heréket könyörtelenül kiűzik, hogy a mézgyasztás minél kevesebb legyen. Ott, ahol napraforgó, tök vagy valamilyen más mézelő gazdasági növény van, a kaptármérleg még állandó emelkedést mutat. A havasokban is tart a hordás, sőt a hónap elején, ha ezek nincsenek messze, érdemes a méheinket odavinni. De a hónap vége felé már a méhészt is utána kell nézzen a teleléshez való előkészítéshez, hogy méhei a legjobb körülmények között menjenek a télnek. Első sorban átvizsgáljuk a családokat, hogy mennyi a mézmennyiségük és ez hogyan van a keretekben elosztva. A mézkezdéseket felbontjuk, hogy a méhek összehordják a keretekbe és a fészkek köré összpontosítsák az összes mézet. Megkezdjük azoknak a családoknak az etetését is, amelyeknek nincs elegendő ételmük. Az etetéshez legjobb tiszta mézet használni, ez a méhek természetes ételme. Ennek hiányában cukorsziruppal etetünk, öt kiló cukorhoz két liter vizet teszünk. A szirupot vagy a lépekbé, vagy a fészkek felé helyezett alkalmas edényekbe adjuk be, de mindig csak annyit, amennyit be tudnak hordani.

Gondosan kell ügyelnünk arra, ne hogy rablás törjön ki. A röpnyilásokat leszűkítjük és nagyon kell ügyelni, hogy egyetlen csepp szirup vagy méz se csepegjen el. Mézes holmikát, kereteket stb. ne hagyjuk a méhek által hozzáférhető helyen, mert ebből szokott leginkább a rablás megindulni.

Az anyanevelőkből a felnem használt anyákat is előkészítjük a teleléshez. A telelést azonban csak szeptemberben hajtjuk teljesen végre. Az anyát feltétlenül keressük meg minden kaptárban és ha tetűt találunk rajta, tegyük gyűfásskatulyába és fűjjünk rá cigarettafüstöt k. b. egy perc múlva füst között visszahelyezhetjük a családhoz. A gyűfásskatulyában lehullott tetveket pedig elpusztítjuk.

A jó méhésztisztában kell legyen azaz, hogy csak erőteljes méhcsaládokkal érdemes méhészkedni, csak erős családokkal érhetünk el eredményt, azért a gyenge családokkal ne próbálkozzunk, oszlassuk fel őket. Az erős családok biztosítják aztán a jó telelést és a jó mézhozamot. A fokozottabb méztermeléssel pedig hozzájárulunk a szocializmus építéséhez hazánkban.

— n

A halálfejű lepke

A halálfejűlepke (*Acherontia Atropos*) a pikkelyes szárnyú lepkék (*Lepidoptera*) rendjébe tartozik. Európa egyik legnagyobb pillangója. Testének hossza 5—6 cm. — míg kifeszített szárnyakkal átmérője 10—14 cm. is lehet. Könnyen felismerhető. Torának felső részén halálfejhez hasonló bélyeget visel s nevét is innen kapta.

Megeríntve siró hangot ad s ezzel a tulajdonságával egyedülálló a lepkék között. Éjjeli lepke — vakmerő méztolvaj. Tekintve, hogy a mézet nagyon szereti, úgy július második felétől kezdve ellátogat a méhesekbe, belopódzik a kaptárakba s a családot módfelett felháborítja. A méhek izgalmukban körül fogják, azonban nehezen boldogulnak vele, de a méhek nem adják fel a küzdelmet. A kaptár egyik sarkába kény-

szerítik s addig izgatják, míg teljesen elfárad. Ekkor hirtelen rárohannak s szárnyvégeit azonnal leragasztják. Végül megölik. Hogy búzt ne árásszon, a testéről a rothadó részt leszedik vagy viasszal vonják be.

Előfordul, hogy a méhészt tavasszal száradt és ragasztóanyaggal bevont vátát találja a kaptárban.

Egy-egy látogatása alkalmával kávéskanálnyi mézet is elrabol a méhcsaládtól. Legjobb védekezés ellene a röpnyílások alkalmas megsűkítése — fogas röpnyílások szűkítővel — mely megakadályozza a méztolvaj betolakodását. Éppen ezért ajánlatos a fogas szűkítőket már augusztus elején felrakni a kaptárak kijárónyílásaira.

MIHALIK LÁSZLÓ

II. éves mezőgazd. főisk. hallgató.

Szeptember

JEGYZETEK

1 2	Péntek Szombat	Egyed Rebeka
3 4 5 6 7 8 9	Vasárnap Hétfő Kedd Szerda Csütörtök Péntek Szombat	Szende Rozália A bécsi diktátum meg- semmisítése (1946) Csongor Regina Mária Ádám
10 11 12 13 14 15 16	Vasárnap Hétfő Kedd Szerda Csütörtök Péntek Szombat	Ákos Árpád Guidó Buda Szerénke Ellák, Nikodém Edit
17 18 19 20 21 22 23	Vasárnap Hétfő Kedd Szerda Csütörtök Péntek Szombat	Gyula Tamás Hajnalka Frederik Máté Móric Ételka
24 25 26 27 28 29 30	Vasárnap Hétfő Kedd Szerda Csütörtök Péntek Szombat	Tass. Gellért Adorján Jusztina Albert Vencel Mihály Jeromos

Szeptemberi teendők

A hónap elején, mégha nyárian is meleg nappalok következnek is és javában virít a tarlóvirág (tisztosfű), a megnyúlt éjszakák és a hideg harmatok a télre figyelmeztetik a méhészt. A vándorló igyekezzék sátrat dobni, hogy idejében hazaérve, megtegye a szükséges előkészületeket a betelelésre. Erre egyébként a mérleges kaptárnál észlelhető apadás is figyelmeztető.

Ha nem végeztük el az esetleges pergetést, úgy a hónap elején tegyük meg, mert arra már ritkán kerül kilátás, hogy méheink e hónapban fölösleget gyűjtsenek.

Szeptemberben a legfontosabb teendők a méhek jó betelelése, ne feledjük el, hogy ettől függ az *áttelelés sikere* és a kora tavaszi fiasítás kiterjedése és fejlődése.

A betelelésnél mindenképp először győződjünk meg, hogy van-e anya a családnál. Jelenlétét legbiztosabban a friss pete vagy fiasítás bizonyítja, de meg kell vizsgálnunk magát az anyát is, viszont ez már hosszabb vizsgálódást igényel. A túl öreg anya kopot szőrű, töredezett szárnyú, ilyenkor, ha csak lehet, ne teleljünk, hanem cseréljük ki fiatal anyával. Vegyük figyelembe természetesen az elővigyázatos anyavetés módjait, nehogy megöljék az új anyát.

Ezzel elkészülve a mézkészletet tegyük vizsgálat tárgyává. Hogy mennyit hagyjunk meg, vagy, hogy még mennyit tegyünk hozzá, az családonként adódik, mindenesetre jobb egy kerettel többet, mint kevesebbet. A Szovjetunióban minden családnál 20 kg. mézet hagynak, ez is nagyban hozzájárul a kiváló eredményekhez.

Az olyan családoknál, ahol nincs elég méz, oda lehetőleg most tegyünk át mézet más erősebb családtól kerettel. De ha ilyen nem állna rendelkezésünkre, akkor mézzel vagy cukorral etessük fel, mert könnyebb és jobb most, mint télen bajlódni velük. A mézfűrt természetesen lezárjuk, a méheket a fészekbe szorítjuk. A kereteket úgy helyezzük el, hogy a legnehezebbek egymás mellé kerüljenek, a fiasítós kereteket pedig melyek később úgyis kiürülnek, az egyik szélére külön tesszük. Az elrendezés kaptártípusonként változhat, de általános marad a szabály: a lehető legkisebb helyre aránylag a legtöbb mézet raktározzuk el!

Magától értetődő, hogy a kisebb hely kevesebb kalóriával fűthető. De a szellőzés biztosításáról ne feledkezzünk meg.

Nagy forgalom csökkenésével a kijáratot leszűkítjük, már csak azért is, mivel a hordástalan meleg őszi napokon a méh nagyon hajlamos rablásra. A leszűkített kijárat pedig könnyebben védhető. A méhészkedést is, ha csak tehetjük, a kora reggeli, vagy a késő délutáni órákban végezzük, mert különben magunk is könnyen előidézői lehetünk a rablásnak.

Az esetleges becsomagolást hagyjuk későbbre. A kikerült lépekről azonban, ne feledkezzünk meg. Idejében zárjuk el a kényszerkénybe és kénezzük. Az elvénült lépeket és törmeléseket pedig olvasszuk ki, mert a vénasszonyok nyara okozta meleg időben a moly hamar tönkretelheti.

MORÉH KÁROLY

Gondosan teleljük be családainkat, ezzel biztosítjuk a jó áttelelést.

Október

JEGYZETEK

1	Vasárnap	Géza, Malvin
2	Hétfő	Apor
3	Kedd	Kandid
4	Szerda	Ferenc
5	Csütörtök	Aurél
6	Péntek	Brunó
7	Szombat	Amália
8	Vasárnap	Etelka
9	Hétfő	Dénes
10	Kedd	Gedeon
11	Szerda	Brigitta
12	Csütörtök	Miksa
13	Péntek	Kálmán
14	Szombat	Helén
15	Vasárnap	Teréz
16	Hétfő	Gál
17	Kedd	Hedvig
18	Szerda	Lukács
19	Csütörtök	Szabolcs
20	Péntek	Iréne
21	Szombat	Tünde
22	Vasárnap	Előd
23	Hétfő	Gyöngyi
24	Kedd	Salamon
25	Szerda	Vilma
26	Csütörtök	Demeter
27	Péntek	Hajnalka
28	Szombat	Simon
29	Vasárnap	Szilárd
30	Hétfő	Keve
31	Kedd	Horea, Closca és Crisán lábadása (1784)

Októberi teendők

E hónap első feléig méheinket feltétlenül teletjük be. A szirupos etetést e hónap közepétől be kell szüntetni, amennyiben családaink nem lennének ellátva megfelelő mézkészlettel, azt csak tavasszal pótoljuk. A szűkítőket feltesszük és állandóan ellenőrizzük, hogy fentlegyenek, nehogy rablás történjen ki. A szalmapárnákat feltesszük a fészek fölé. Amennyiben ezeket még nem készítettük volna el, igyekezzünk elkészíteni. A hátulkezelős kaptár ablakai helyett feltétlenül szalmapárnát tegyünk, ezzel biztosítjuk méheink számára a száraz teletést, a penészsmentes lépeket. Gyenge családokat ne vigyünk a télnek. Csapjuk őket össze minden további gondolkodás nélkül. Hiába teletünk be két gyenge családot 6—6 kg mézzel, azt elfogja ugyan fogyasztani a tél folyamán, de tavasszal etetésre szorul és mégis gyenge családaink lesznek, ha időközben el nem pusztulnak. Ezeket egyesítve 12 kg mézzel, a nagycsalád szépen kitelel és gyümölcsvirágzásra már ki lesz fejlődve. Az év folyamán pedig bőven fog mézet adni. Téltre a méhfészekben csak annyi lépet hagyunk, amennyi nélkülözhetetlen, vagyis a mézes kereteken kívül még két darabot, a többit gondosan kiszedjük. Az öreg, hibás lépeket kivágjuk és beo-

vasztjuk. Ha a családunknak nincs biztosítva a téli élelme és nem etetjük azt fel idejében, ne kísérletezzünk cukorlepenyékkel és más a méhek részére természetellenes táplálékkal. Ezek csak rendkívüli időkre valók, amikor például egész idényen át kedvezőtlen időjárás folytán egyáltalán nem volt hordás. A méhek természetes tápláléka a méz. Ezt ne együk mi meg előlük, inkább fogyasszuk el azt a cukrot, amit nekik szántunk és hagyjuk nekik a mézet. Téltre ne pakoljuk túl melegen méheinket. Ezt hagyjuk február elejére. A túlpakolás igen sokszor méheink pusztulását okozhatja. Ha csak lehet, feltétlenül teletőveremben teletessünk, vagy valami védett helyen, mint például száraz pince, vagy csendes szoba. Sok mézet takarítunk meg ezzel. A zárt helyen való teletés azonban igen nagy körültekintést igényel és állandó gondos ellenőrzést. Zárt teletésnél ügyelnünk kell a hőmérsékletre, szellőzésre és az egerekre. A teletőhelyiségeket már most előkészítjük. Kénnel, meszeléssel fertőtlenítiük. A Szovjetunió méhészei érdekes kísérleteket folytatnak az árokteletéssel, amiről majd annakidején be fogunk számolni.

—n

Teletőveremben való teletéssel sok mézet takarítunk meg, ami közvetve hozzájárul a méztermelés emeléséhez

November

JEGYZETEK

1	Szerda	Tuhutum
2	Csütörtök	Illa
3	Péntek	Győző
4	Szombat	Károly
5	Vasárnap	Imre
6	Hétfő	Lénárd
7	Kedd	A Nagy Szocialista Forradalom napja (1917)
8	Szerda	Lehel
9	Csütörtök	Tibor, Tivadar
10	Péntek	Luther
11	Szombat	Márton
12	Vasárnap	Emilia
13	Hétfő	Tihamér
14	Kedd	Albert
15	Szerda	Lipót
16	Csütörtök	Ödön
17	Péntek	Irnák
18	Szombat	Hortense
19	Vasárnap	Erzsébet
20	Hétfő	Jolán
21	Kedd	Oliver
22	Szerda	Cecília
23	Csütörtök	Kelemen
24	Péntek	Emma
25	Szombat	Kétalin
26	Vasárnap	Árpád
27	Hétfő	Mária
28	Kedd	Stefánia
29	Szerda	András
30	Csütörtök	Szabolcs

Novemberi teendők

A télelő évszak e hónappal kezdődik. Ez az időszak egyben egy új év kezdetét is jelenti, a méhészt életében. Ettől a kezdettől függ a jövő évi méhészkedés sikere vagy sikertelensége. Ahhoz, hogy igazán sikeres legyen a jövő év, a méhésznek gondoskodnia kell a telelés jó feltételeiről. Nézzük meg, mi szükséges ahhoz, hogy méheink a 2-3 hónapi pihenés után, nagy lendülettel fogjanak ismét munkához.

A méhek télen csomóba, úgynevezett telelőfürtbe húzódnak. Azonban ahhoz, hogy ez a fürt a legnagyobb fagyokat is túlélje, szükséges, hogy erős, népes család legyen. Csak nagy tömegben biztosíthatják maguknak a méhek a *éli fagyban a nekik megfelelő hőmérsékletet. Inkább legyen kevés, de népes családunk, mint sok gyenge.

Ha valaki novemberig nem telelte be családjait, úgy e hónap elején feltétlenül intézze el, mindenekelőtt nézze meg, hogy az anya nem hiányzik-e? A gyenge és anyátlan családon ebben a hónapban egyesítéssel segítsünk.

A telelés egyik legfontosabb feltétele: a kaptárban hagyott méz mennyisége és minősége. Méhészeink ma már álta-

lában nagy kerettel dolgoznak, ez a telelés szempontjából is nagyon fontos. Csak nagy kerettel és ezen nagy mézkoszorúval biztosíthatjuk azt, hogy méheink a nagy fagyok idején ne pusztuljanak éhen a méz mellett. Ugyanis nagy hidegben a család nem képes átvonulni egyik lépről a másikra. Biztosítsuk a családoknak a megfelelő mennyiségű mézet, mely a család nagysága szerint 15-20 kg.

A méz mennyisége mellett tekintettel kell lennünk a méz minőségére is. A telelőméz legyen jól beérett és befödött. Nem alkalmas telelőméznek a könnyen kristályosodó (cukrosodó) méz (pl. a repceméz), továbbá a mézharzat is alkalmatlan erre a célra. A kaptárban a kivett lépek helyét szalmával, szénával kitömjük, úgyszintén a mézúrt is, ezáltal mintegy szűrőkészüléken keresztül biztosítjuk a kaptár szellőzését. A kijárókat csak mérsékeltén szűkítsük le, mert a méheknek télen is szükségük van friss levegőre. Ha szabadban telelünk, akkor szélmentes csendes helyre tegyük a kaptárakat.

DERZSI OLGA.

Dermedt méhek

November havában egy közelemben lakó kezdő méhészt ijedt arccal állított be hozzám azzal, hogy méhei pusztulásnak indultak. Sok holt méhet kapart ki az aljadeszkáról és azt hiszi, hogy talán az éhségtől hullanak el.

Azonnal átmentem hozzá és a következőket állapítottam meg: a kaptár felülről kezelhető, alsó röpnílású. Az aljadeszkáról tényleg 40-50 mozdulatlan méhet kapart ki. Mindjárt megnyugtattam méhésztestvéremet, hogy ez ne ijessze meg; tavaszig még nagyon sok hulla fog az aljadeszkára kerülni. Ezek a méhek nem csak az éhségtől és hidegtől pusztulnak el, hanem az öregségtől is.

Kezdő méhésztestvérem azt kérdezte

ekkor, hogy most mit csináljon ezekkel az elhullott méhekkel, elégesse-e, vagy ássa el őket?

Azt feleltem, hogy se az egyiket, se a másikat ne tegye, hanem rakja be egy papírdoboz fedelére, borítsa le egy üveglappal és vigye be a konyhába a tűzhely közelébe, mert lehet köztük sok dermedt méh is.

Ezek még életre kelhetnek.

Úgy is volt. Amíg én a kereteket szedegettem ki, hogy lássam, mennyi mézüik van, a méhészt édesanyja két ízben is kihozta a dobozt egy-egy mozgolódó méhvel. Ezeket mindjárt betettem a méhesomó közepébe.

Petrozsény.

KABA JÁNOS

December

JEGYZETEK

1	Péntek	Elza
2	Szombat	Aranka
3	Vasárnap	Olivia
4	Hétfő	Borbála
5	Kedd	Vilma
6	Szerda	Miklós
7	Csütörtök	Ambrus
8	Péntek	Mária
9	Szombat	Natália
10	Vasárnap	Judit
11	Hétfő	Árpád
12	Kedd	Gabriella
13	Szerda	Luca
14	Csütörtök	Szilárdka
15	Péntek	Iohanna
16	Szombat	Albina
17	Vasárnap	Lázár
18	Hétfő	Almos
19	Kedd	Viola
20	Szerda	Teofil
21	Csütörtök	Tamás
22	Péntek	Zéno
23	Szombat	Viktoria
24	Vasárnap	Ádám, Éva
25	Hétfő	Karácsony
26	Kedd	István
27	Szerda	János
28	Csütörtök	Kamilla, Ráhel
29	Péntek	Tamás
30	Szombat	A Román Népköztársaság kikiáltása (1947)
31	Vasárnap	Szilveszter

Decemberi teendők

A mi vidékünkön decemberben már legtöbbször lehull a hó. A méhészt legfőbb teendője ekkor, ha zárt helyen teletet, hogy családjait behordja és elrendezze. Ezt a munkát legnagyobb csendben, minden rázkodtatás nélkül végezzük. Persze előzőleg számolni kell azaz, hogy a telető-helyiség minden körülménynek meg felel-e.

Legfontosabb, hogy a helyiség jól szellőztethető legyen s ezáltal a megfelelő hőmérsékletet biztosíthatjuk. Legyen, továbbá száraz és csendes s egér ne férközhessen hozzá. Az egér ha nem is tud bejutni a kaptárba, állandó rágcsálásával izgatja, sőt tönkre is teheti a családot.

Szabadon való teletésnél legfontosabb a jó csomagolás és a teljes nyugalom biztosítása. A kaptár közelében állat ne járjon, 30—40 m. körzetben favigás vagy más durva zaj ne legyen. A méh minden hirtelen jött zajra felzúg, teleszívja magát mézzel, ezáltal többet fogyaszt és a visszamaradt emészthetetlen anyagok mennyisége is nő. Ez pedig komoly bajt okozhat, abban az esetben, ha a tél hosszúra nyúlik és a méhek nem tudnak tisztulóreplést végezni. Ilyen esetben lép fel a hasmenés, mely a család pusztulását is okozhatja. A hasmenéses család felismerhető nyugtalan hangjáról, a méhek ilyenkor gyak-

ran repülnek ki a kaptárból és kellemtelen szag érezhető a kaptár előtt. A beteg családon segíteni kell, úgy, hogy meleg helyre visszük, dróthálóscetrecbe repültetjük és tiszta kaptárba előmelegített tiszta mézes keretekre tesszük.

A család nyugalomának biztosítása érdekében, védeni kell a méheket a madaraktól. A madarak nagy szeretettel csipkedik fel a kaptár előtt elhullott méheket s ha ilyet nem kapnak, a kaptárt kezdik kopácsolni, ezzel pedig megzavarják a méhek téli nyugalomát. Ez ellen úgy védekezhetünk, ha a kijáró elé kis kartonlapból ereszt készítünk oly módon, hogy az a légcserét ne zavarja, de az elpusztult méhet takarják el a madarak szeme elől. A kijárót ilyenkor időnként ki kell takarítani.

A méhek téli pihenése nem jelenti azt, hogy hónapokig ne nézzünk feléjük. Hetenként legalább kétszer, halkán, csendben közelítsük meg a kaptárakat és papírból összesodort csövön keresztül hallgassuk ki a méhek zúgását. Ha a család rendben van, halk, egyforma zümmögést hallunk, ha valami baj van, akkor hangosabb a zúgás, némelykor felsíró hang figyelmezteti a méhészt arra, hogy valami rendellenesség van, amin azonnal segítenünk kell.

DERZSI OLCA

Ne feledd

előfizetési díjadat rendezni,
lapunk zavartalan megjelenését
biztosítod vele.

Mi az igazság?

Lapunk párhónapi kimaradását a reakció kihasználva, a méhészet terén is hajmeresztőbbnél-hajmeresztőbb rémhíreket indított el. A politikailag is képzett méhészek természetesen nem dőltek be ezeknek s így a méhészeti termelő munka zavartalanul folyt tovább. Akadtak azonban olyanok is — lapunk kimaradása miatt — akik komolyan vették s állományuk csökkentésével komoly kárt okoztak célkitűzéseinknek.

A kérdést komolyan és részletesen kell megvizsgálunk, mert Lenin és Sztálin tanításából tudjuk, hogy az osztályharc kiéleződése idején a földalatti reakció megtízszerezett erővel, mindent kihasználva igyekszik a szocializmus építése elé akadályokat állítani.

Ezt azonban éberem és harcosan kell visszaverni és leleplezni. S ha hétfejű sárkány módjára törne is ellenünk, ne riadjunk meg mind a hét fejét le-

vágni, Népköztársaságunk minden elenségét megsemmisíteni.

Vegyük ezért rendre célkitűzéseinket s nézzük meg, hogy miként akarta azokat a suttogó reakció aláaknázni, de ugyanakkor vizsgáljuk meg azt is, hogy mi az igazság?

1. Népköztársaságunknak jelenleg kétszer annyi méhesaládra van szüksége, mint amennyi van. Mindnyájan tudjuk, hogy miért. A gyümölcsfák és számos gazdasági növényünk beporzásához a méhesaládok számát szaporítanunk kell, mert ezzel növeljük termésüket s ugyanakkor a mézet általánosan fogyasztott népeledellő tehetjük. A reakció mindent elkövetett, hogy ezt a célkitűzésünket megakadályozza. Mit mondott a reakció? Ne szaporítsad állományodat, mert rövidesen államosítják a magánméhészeteket. Más helyt még ennél pontosabban körülírták: minden 20 vagy 40 családon felüli állományt elveszik és az állami gazdaságokba tömörítik.

Ezzel szemben mi az igazság!

Az állam nem vette el senkinek a méheit, hanem hatalmas segítséget nyújtott: a méhészetet adómentességben részesítette, az állatorvosi szolgálat díjtalan segítségével a méhbetegségeket a minimumra csökkentette és az állami kereskedelmi hálózat révén jó áron vásárolta meg a méhészeti termékeket, a mézet és a viaszt. Egyszóval az állam nemhogy megakadályozza, hanem minden úton-módon elősegíti, hogy a méhesaládok számát mielőbb megkétszerezzük.

A méhészet mentes a jövedelmi adótól. Erről az intézkedésről is jól tudjuk, hogy Pártunk vezetésével miért hozta kormányzatunk. A méhészet közvetlen jövedelme, a termelt méz és viasz ára elenyészően csekély, tizenöt-ször kisebb, ahhoz a nemzetgazdasági haszonhoz viszonyítva, amit a méhek

a virágok beporzásával kapunk. E kormányintézkedés is a méhesaládok szaporítását szolgálja.

Mit mondott a reakció? Rövidesen hatalmas adóval sújtják a méhészeteket, mert csak így tudják fedezni az Állami Terv hatalmas beruházási tételeit.

Ezzel szemben mi az igazság? A méhészet adómentes, csupán a közvetítő kereskedelem útján forgalomba hozott méz után kell 10% illetéket fizetni s azt sem a méhészt, hanem a vevő köteles kifizetni. Az adómentességet mindenütt betartották, csak itt-ott akadt néhány adótisztviselő, aki bizonyára nem értette meg kormányzatunk szándékát és a törvény szövegét másként magyarázta. Komoly felvilágosító munkával azonban ezt is sikerült mindenütt leküzdeni. Az Állami Terv be-

ruházási tételét pedig nem a méhészeti adóból fedezik — hiszen az elenyésző csekély összeg lenne — hanem a tervszerűsített gazdálkodás jövedelmeiből.

3. A méhekkel való vándorlás nincs korlátok közé szorítva. Érthető, hogy miért nem korlátozzák a vándorlást. A vándorméhészettel hatalmas értéket mentünk meg nemzetgazdaságunk részére.

Mit mondott a reakció? Olyan magas helybért szednek a vándorméhészekről, hogy nem érdemes az egész herce-hurca, Bizonyára fáj neki, hogy a méhészek ilyen szorgalmasan látogatják az akác-, hárs- és havasi legeleket. Újabban pedig a gyümölcsös napraforgó és egyéb mezőgazdasági növények tábláit.

Ezzel szemben mi az igazság? Luca Lászlónak a Scánteiban megjelent

„Használjuk ki a helyi javakat“ című cikke nyomán a Néptanácsok Ideiglenes Bizottságai igyekeznek elősegíteni a vándorméhészek letelepülését. Csekély helypénzért alkalmas helyet jelölnek ki számukra s a fogatos fuvardíjak szabályozásával letörlik egyes kapzsi fuvarosok féktelen kereseti vágyát. Egyszóval elősegítik a vándorlást.

Íme pár példa az idétlen rémhír körül, amit nem csak a céllal köztünk, hogy ha azokat halljuk, ne vegyük komolyan, hanem azért, hogy leplezzük is le azokat, akik azt terjesztik. Csak így tudjuk torkukba fojtani a reakciósook szavát s csak így semmisíthetjük meg ellenségeinket, akik Állami Tervünk teljesítését és túlhaladását szeretnék meggátolni.

A MÉHÉSZETI KÖZLÖNY
Szerkesztő Munkaközössége.

Aki tanul, az halad

Nem mulaszthatom el, hogy a Méhészeti Közlöny szerkesztőségének köszönetet ne mondjak fáradtságos és önzetlen munkájáért. Bár a Méhészeti Közlönyt olvasó többi méhésztársak nem hatalmaztak fel rá, de bizonyára nem lesz ellenükre, ha köszönetnyilvánításomat az ő nevükben is kifejezésre juttatom.

A haladó méhész nem nélkülözheti a Méhészeti Közlönyt. Bőséges és értékes tartalma miatt, sokkal nagyobb pártfogást érdemelne, mint amelyben jelenleg részesül. Nem egyéni érdeket szolgál, hanem a dolgozó méhészek összességének érdekeit. Minden szava hozzásegít, hogy a Román Munkáspárt vezetésével hazánkban a méhészetet is magas színvonalra emeljük.

Aki tanul, az halad, a közönyösek pedig lemaradnak a versenyben. Márpedig hazánk fejlődése megkívánja, hogy az egyéni verseny tömegmozgalommá fejlődjék. Ez viszont csak a több tudás és jobb munka-módszer révén érhető el a méhészet terén is, aminek elsajátítására

a Méhészeti Közlöny bőven nyújt lehetőséget. Hiszem, hogy ez a lehetőség még inkább kibővülne, ha a ma még mindig közönyösek belátnák helytelen magatartásuk következményeit és esatlatkoznának a Méhészeti Közlöny táborához.

Ha az ember olvas, kifejezése csiszolódik, tudása gyarapszik, ráadásul munkája, a tanultak hasznosításával könnyebb lesz. A tudásnak még senki sem vallotta kárát, de a tudatlanságnak már sokan estek áldozatul. A szaklapban viszont mindenkor megtaláljuk, ami bennünket érdekel, tanulhatunk belőle. Ezért kell azt olvasni, hogy felfrissítsük emlékezetünket és ugyanakkor gyarapszik elméleti tudásunk is, mert e nélkül csak kontárok maradunk.

Nem mulaszthatom még egyszer megjegyezni, hogy a tagdíj pontos fizetése: kötelesség, miután minden késedelmesség veszélyeztetni a lap megjelenését s így megrövidítheti a dolgozó méhészek érdekeit is.

BACONI ERNŐ

A méhek szerepe a beporzásnál

A méhészettről és az ezzel kapcsolatos fogalmakról hatalmas könyvtárra menő írás jelent meg, mégis a nagyközönség téves fogalmak szerint itéli meg a méhek szerepét és rendeltetését. Sőt a méhészek körében is akadtam olyanra, aki csak azt hitte: „Azért vannak a méhek, hogy mézet gyűjtsenek.” Nyilvánvaló, hogy az ilyen méhésztársunkat legfeljebb a „méhtartó“ titulus illeti meg, mert a „méhésztől“ legalább annyit kell megkövetelnünk, hogy a méhészet legelemből fogalmaival tisztában legyen.

A természet érdekes világában, ahol minden ok és okozat szorosan összefügg, az egyik legkülönlegesebb szerepet a méhek nemzetsége tölti be. A méh ugyanis a virág miatt van, nem a méz miatt. A természet háztartásában az a rendeltetése, hogy elvégezze a beporzást, vagyis a virágok megtermékenyítését.

Igaz ugyan, hogy azonos szerepe van e téren más hártvaszárnyú és a méhekkel rokon rovaroknak is, ezeknek száma azonban meg sem közelíti a méhekét, minél fogva ilyen értelmű tevékenységük a méhekénél kisebb jelentőségű.

Ezért van tehát a méh a világon, nem pedig a viasztermelés és a mézgyűjtés végett. Jelentőségét is ezen — a természetben betöltött — szerepe szerint kell felmérnünk, mert méhek munkája nélkül számos kultúrnövényünk (első sorban a gyümölcsfák) alig hozna valamelyes termést és nagyon kevéssé túlozunk, mikor azt állítjuk, hogy ha máról holnapra eltűnnének a méhek, a természet arculata, sőt az emberiség életmódja is több tekintetben megváltozna.

Hogy kellőleg érzékeltessük az eddig elmondottakat, előbb magáról a virágról kell beszélnünk.

A VIRÁG

Virág elnevezés alatt a növények azon megrövidült sarját értjük, melyben a nemzösszaporítás szervei fejlődnek ki. Méhészeti vonatkozásban ez a megállapítás csak a magvas növényekre vonatko-

zik, a mohákra és más spórázó növényekre nem. A virág lényeges részei: a fogantató szerv, a porzó (melyen a hímport található) és a megfogamzó szerv, a bibe vagy pete. E kettő a magvas növények csoportjában hasonló képződésű. Eltéréseket csak nagyságuk, kiterjedésük arányában találunk. Szembetűnő azonban az eltérés a virágtakarót képező levél — az úgynevezett szírom — tekintetében, mikor is alakra, nagyságra, színre és illatra nézve a legváltozatosabb tarkaságban gyönyörködhetünk.

Sok keményfa faj virágainál nem találunk ilyen takarót, ezeket csupasz virágoknak nevezzük. Ilyen például a tölgy, szil és kőris virága.

Ismerünk olyan virágtakarót is, mely sem hímport, sem petét nem foglal magában. Az ilyen magtalan, meddő virágnak nevezzük. Ilyen például a rózsá.

A nagyközönség és a gyakorlati méhész számára elegendő, ha a virág elnevezés alatt, azon széptakarójú növények összességét érti, melyeknek burkoló levelei színesek, szépek és többnyire kellemes illatúak.

A VIRÁGPOR

A hímport vagy virágpport a méhek életében a táplálkozás miatt nagy jelentőségű. A mézben hiányzó nitrogéntartalmú fehérje anyagokat a virágpport szolgáltatja. Nitrogén — fehérje — nélkül pedig alig képzelhető el a szerves élet.

A sejtekbe begyűjtött virágpport különböző szövet méhészeti kutatásokkal megegyező adataink alapján a következő vegyi összetételű:

fehérje	17,81%
cukor	25,12%
zsír, olaj, sav	8,98%
pektinanyag	7,42%
virágporthártyák	7,56%
víz	29,89%
hamu	3,08%
<hr/>	
Összesen	99,86%

Ezen összetétel arányszámai között a virágpor eredete szerint kisebb-magyobb eltérések lehetségesek.

Színek szerint a gyűjtött virágpor sárga, barna, vörös, fehér és fekete színű lehet. Az uralkodó szín mindenesetre a sárga.

Rendes körülmények között a virágport a munkás-sejtekbe raktározzák, még pedig a kijárónyílás közelében lévő lépekbe. Gyakran a fiaslépek szegélyén találunk annak helyét a méhek.

Miután a virágpor a méhek táplálására, elsősorban a tél végén meginduló fiasítás nevelésére okvetlenül szükséges, beteleléskor gondunk legyen arra, hogy a kijárónyílás közelében helyet foglaló lépek elegendő virágport tartalmazzanak.

A VIRÁG MEGTERMÉKENYÜLÉSE

Az újszülött méh — születésétől számítva — több mint két hétig belső szolgálatot végez. Dajkálja a fiasítást, testével melengeti a sejtekből még elő nem bújt testvéreit, az újszülötteket letakarítja és táplálja, kitisztítja az üressé vált sejteket, takarítja a lakást, átveszi az érkező kijároméhektől a nektárt, vizaszt termel és ezzel lépet épít, szellőztet, őrszolgálatot végez, stb. Csak miután elmúlt két hetes, lát hozzá a külső munkálatokhoz. Ezek sorrendben a következők: a) virágpor-, b) nektárgyűjtés, c) vízfordás. Aszerint, hogy melyik tevékenységben van tömegmunkára szükség, az említett sorrend megváltozhatik bizonyos mértékben. Pl. nagykiterjedésű friss fiasítás esetében fiatal méhek is foglalkoznak vízfordással. Körülményesebb volna az az eset, mikor öreg méheknek kellene építkezni, vagy épen virágport gyűjteni. A méhcsaládban egyszerű összhang uralkodik a tennivalókat illetőleg. A munka beosztása, a dolgozó méhtömögnek a megosztása az elvégzendő feladatok arányában, az összetartás egyik példája.

A SZOVJET KUTATÁSOK EREDMÉNYE

Jeles kutatásokkal foglalkozó szovjet mesterméhészek, a méheknek festék ál-

tal való megjelölése révén megállapították, hogy a virágpor-gyűjtés a fiatal méhek feladata. Ez természetes is, mert a korosabb méh testéről nagyobbára lekopott már a szőrzet, mely nélkül a virágpor felszedése nem lehetséges.

Alig melegíti fel az életet adó Nap sugaraival a levegőtengert, a gyűjtőméhek megindulnak, mert a virágporgyűjtésre a reggeli órák a legalkalmasabbak. A harmattól nedves virágpor jobban tapad, miárt is az ilyet könnyebben szedik fel. A fiatal gyűjtőméhek rendszeren egy fajtajú virágot látogat meg virágporért. Megérkezve céljához, a virág közelében lassít, majd kecses mozdulattal leereszkedik a virágra. Nehány másodpercnyi ideig szőrös testcskéjét hozzádörzsöli a virágportermő szervekhez, a lábaival is segítve magán, gyakran pedig (nagyobb virágok, pl. tők esetében) valóságos fürdőt tart a virágporban. Egész teste, lábai, tora, potroha, sőt a feje is megtel a virágporral. Élvezetes látvány szemlélni, mikor középső lábaival összeszedi a szőrös testcskéjéről a virágport s azt a rágójához juttatja, hogy nyállal keverhesse össze. Mikor ez megtörtént, a lábak segítségével a hátulsó lábpár combocskáinak szőrös és homorú „kosáráiba” helyezi el. A rakodás után értékes terhével hazarepül, fáradtan ereszkedik le a küszöbdeszkára, hogy azon áthaladva eltűnjön a méhlakás belsejében.

A felszedett virágpor — a méh nyálának hatására — sötétebb színű lesz. Ugyamaza a virágpor a növényen világosabb színű. A nyál befolyására bekövetkező színváltozás a fehér virágporé a legfeltűnőbb, mert az szürkés-kék színű lesz. Halmazállapotában is megváltozik a virágpor. A növényen még laza, a szél által is elfújható virágpor a nyállal való keveredés következtében tömörebbé válik, de ugyanakkor vegyi változáson is keresztül megy: a szénhidrátok jó része cukorra alakul át, a fehérje pedig emészthetőbbé válik. Miért is nagyon találó és helyes elnevezés a virágpor népies kifejezése: méhkenyér.

A virágporgyűjtés alkalmával virágról virágra szállva a méh megtermékenyíti a virágokat. A porzó himzora ilyen-

módon a termő bibéjével érintkezésbe jut, s így megtermékenyülnek, vagyis a magképződés megindul. A beporzásra azért előnyös a méh, mert egy-egy napon, vagy akár öt napon át is, ugyanazon virágfajtát látogatja, mindenik virágféleséget akkor, mikor a megtermékenyítésre legnagyobb szüksége van.

HATÁRTALAN A MÉHEK SZORGALMA

Akár a nektárgyűjtés terén, úgy a virágporhordásnál is határtalan a méhek szorgalma. Virágmegtermékenyítő szerepük a természetben felmérhetetlen, számokban pedig ki sem fejezhető. E sorok írója különben is ellensége a légből kapott statisztikai adatoknak. Mindazáltal képzeletünk megközelítheti a valóságot, ha tudjuk kiváló elméleti és gyakorlati méhészek, valamint tudósok azon becsléseken alapuló számítását, mely szerint 1 kg nektár begyűjtéséhez sokmillió virág meglátogatására van szükség. Tudva, hogy a méhek gyűjtőösztönük által sarkalva teherbíró képességük határáig szoktak megrakodni, az egy méh által egy-egy alkalommal hazaszállított nektár és virágpor közötti súlykülönbség nagy nem lehet. Még nagyobb lesz csodálkozásunk, ha tudjuk, hogy egy népes méhtörzs a hordási idény alatt 4 kg-nyi (sőt ennél is több) virágport is képes begyűjteni. Ezáltal biztosítva van a virágos növények fennmaradása.

A méheknek a természetben betöltött végtelen nagy fontosságú szerepét a körübelüli statisztikai adatoknál jobban megvilágítja néhány gyakorlati példa.

Szovjet kísérletezők virágzó barackfákat olyan hálóval (tüll-lel) burkolták be, mely megakadályozta a méheket abban, hogy a virágokhoz férhessenek. Míg a szabadon maradt fák bőséges gyümölcstermést hoztak, a bekötözött fákön alig lézengett néhány gyümölcs. (A virágok, melyekből ezek a gyümölcsök fejlődtek, a szél által kerültek beporzásra.)

Ugyancsak szovjet méhészeti szakírók megemlítik, hogy Ausztráliában a kivándorlók rengeteg gyümölcsfát ültettek. A fák évről-évre virágtengerbe borultak, de termés azokon nem volt. Az egyik kivándorló méhtörzseket vitt magával és ahol letelepedett velük, nem volt panasz többet a gyümölcsstermésre. Ezen tapasztalat után a gyümölcsültetvényeken meghonosították a méheket is.

A Szovjetunió gyümölcsstermelő vidékein a kevés méhcsaláddal rendelkező kolhózik anyagi áldozatot vállalnak magukra, hogy a városi munkás elvtársak méhcsaládjaikkal a virágzás idejére náluk megtelepedjenek. A termékenyítésből származó, hatalmas gyümölcsstermésből pedig mind több és több méhcsaládot szerez be a kolhóz. Így nem ritkaság az 500—1000 családos méhészet.

Mi a kollektív gazdaságok megalakulásának még csak a kezdeténél tartunk, de már is örömmel tapasztalhatjuk, hogy majd mindeniknél méhészetet is beállítottak. Az állami mintagazdaságokban pedig évről-évre hatalmas lépéssel fejlődik a méhek száma.

ÖSSZEFOGLALÓ

A méhek tehát a virágért vannak és a virágok a méhekért. A kettő egymás nélkül a természet körforgásában meg nem lehet. Tudósok százai dolgozták már fel ezt a tárgyat kitűnő könyvekben, hogy csak néhányat említsünk a legkiválóbbak közül: Darwin, Prokopovics, Maeterlinck, Gubin, Micsurin és a néhány év előtt elhunyt magyar tudós Raul Ferenc. Munkáik a legérdekesebb olvasmányok, melyeknek áttanulmányozása kettős hatással van az olvasóra: először tudatára ébred, hogy az ember nem várhat ajándékot, a nagy természettől, hanem azt magának kell kicsikarnia tőle, másrészt fontos útmutatást kap, milyen eredményes módon harcolhat a természet megváltoztatása érdekében.

Marosvásárhely.

GEREBEN G. GUSZTÁV

Hol teleljünk?

A fenti cím alatt a M. K. nov. számában ezirányú több évtizedes tapasztalataimról beszámolót közöltem, amelyre a következő számban Dekker méhésztársam, szerinte építő, kritikát gyakorolt. Hogy ez mennyire sikerült, annak elbírálása a tárgyilagos többséget illeti. A magam részéről azonban szabad legyen ahhoz néhány jóakaró megjegyzést fűznom.

Beszámolómat elsősorban én nem elgondolásokból irtam, másodsorban néhány, talán nem egészen helytálló elgondolásra rá kell mutatnom. Főként azért, mert, mint méhésztársam írja, tanítani szeretett volna. Azonban én rossz jelnek tartom, ha a tanító önmagával is ellentmondásba keveredik, márpedig ez ott, úgy hiszem, világosan kitűnik.

Az egyik bekezdésben ezt írja: „Bizonyára a sorozatos tapasztalatok igazolták a méhészek azon megállapítását, hogy zárt helyen jobb telelni és ez természetes is.“ Ezzel szemben máshelyen a következők olvashatók: „Ami pedig az egészséges kitelelést és azt követő tavaszi gyors fejlődést illeti, soha sem attól függ, hogy hol teleljünk, hanem ahhoz legtöbbször és elsősorban szakember kell.“

Hogy azonban a jó és biztos telelés mitől függ, erre nem ad magyarázatot. Mert az a recept, amely szerint, ha a családnak 20 kg. méze van és a fészket a család rendezi be, valamint az a tény, hogy a tulajdonos szakember, még nem jelenti azt, hogy ez csalhatatlan, sőt ellenkezőleg bizonytalan. És pedig azért, mert az általam említett, saját esetemben, valóban beavatkozás nélkül, kellő mennyiségű és kifogástalan minőségű mézzel és azzal is megtoldom, hogy háborítatlanul teleltek, mert talán ez is fontos. Mégis minden határozott ellenkező állítás ellenére elpusztultak azok, de nemcsak nálam, hanem sok más helyen is. És én szintén állítom, hogy hasonló adottságok mellett ez bizony Arad környékén is bekövetkezett volna

és még a jövőben is bekövetkezhet. De hogy az életben maradt családok mennyi hullával és milyen állapotban kerültek ki a télből, ez talán már nem is fontos.

Valóság az, hogy ha méhésztársam a méhészei sablonoknak nem egyévi számait böngészi át, hanem egy kissé tovább megy, akkor belátta volna, hogy építő kritikája mennyire helytálló és beszámolóim minden sorát igazoltnak látná. Még az idézett „katasztrofális“ kifejezést is megbocsájthatná nekem, mert 30–40, sőt 50%-os pusztulásokról is talál még hivatalos beszámolót. Kedves méhésztársam, ezek nem az én elgondolásaim, ezért tehát vigyázzunk a kritikával, hogy az valóban is építő legyen. Viszont, ha a zárt teletetésnél akár csak 20%-os veszteséget akar kimutatni, nehéz dolga lesz. A 13. évi gyakorlati rendelkező méhésztárs tudását is elfogultan vonja kétségbe, mert még ehhez hozzá kell fűznom, hogy annak 106 családja zárt méhesben és vegyesen felső-alsó röpnnyilású, duplafalú kaptárakban voltak. Az idézett helyen bővebb beszámolót találhat róla, de végeredményben nem egy fecske jelenti a nyarat. Ha pedig a teletésnél a méhésztárs szerepe ön szerint az kell legyen, hogy a méz mennyiségét ellenőrizze, ehhez talán nem is kellene magas iskola.

Meg nem cáfolható tény, hogy egyes méhcsaládok az azonos mennyiségű téli mézkészletet 6–7 keretben, míg más családok 10–12 keretben raktározzák el, aminek különböző okai lehetnek. Viszont egyesek úgy meghordják a fészkereteket, hogy az idezi elő a család pusztulását (egyébként erre még visszatérek), ugyanakkor más családoknak csak két ujjnyi széles mézkeszörűjük van. És talán itt legyen szabad idéznem „Ha a méhcsalád tudná“, de miután nemcsak ő, hanem a méhésztárs sem tudhatja, hogy milyen tél lesz, azért történik meg a baj. Tévedés azt állítani, hogy a jó veremben nincsen

szükség telelő fészekre, sőt még ha tudná, akkor is szükség van erre. Tévedés, hogy ott a család, akkor és arra sétálhat, amikor és amerre neki tetszik. Tudni kell a szakembernek, hogy még a jó veremben is leszáll a hőmérséklet a plusz 1—2 fokra. Sőt, ha meg nem akadályozzuk a fagypont alá is. Nem is kell hozzá a kátfasztrófalás — 30 fokos hideg, szeles időjárás. Jelenleg, midőn a soraim írom, az éjjel mínusz 2 C fok és a nappali napsütéses fagypont körüli hőmérsékletnél, a verem hőmérséklete plusz 2 fok. Bár abban 70 drb. kétanyás kaptár van elhelyezve.

És hogy a sok mézzel és saját alkotott fészékű családra visszatérjek, megemlítek egy esetet, amely a fentieket jobban megvilágítja. Egyik ősszel, amikor tartlón 61, 60 kg-os súlygyarapodás után a második pergetést bizonyos akadály miatt végrehajtani nem lehetett, voltak 100—105 kg súlyú kaptárak. Itt talán nem kétséges, hogy ezekben nem 20 kg méz volt. Mégis egy kaptárban mindkét család elpusztult annyira, hogy mindkét családnál az anya és egy marék bogár maradt meg. Alattuk egy vödörnyi hulla, tehát a családok népesek voltak. A pusztulás oka az volt, hogy a család nem tudta, hogy a hőmérséklet a veremben is leszáll a már jelzett fokra. A méhészt pedig nem gondolt arra, hogy a család által alkotott fészekben levő keretek annyira mézesek, hogy a téli csomóba húzódott méhek részére, elegendő üres lép nem állott rendelkezésre.

Igy a család kénytelen volt a hideg mézen ülni és kizárólag ez idézte elő a pusztulást, ha a méhésztárs, kétségbe is vonja, vagy az ellenkezőjét állítja. Tehát mégegyszer, a méh valóban nem jegesmedve.

A gödöllői esettől eltekintve, kaptár nélkül szabadban telet családokról én is tudok jóval régebben. Ez azonban talán mégsem bizonyítja a szabadban való teletetés előnyességét. Az egészésges ember kibírja a 30—40 fokos hideget is a szabadban és hosszabb ideig is, mégis fűtött szobát vesz igénybe, bár az elégséges költséges. És vajjon miért, mert nem húzódhat téli csomóba, mint a méh, de viszont nem is plusz 8 foknál der-

med meg, mint a méh. Valószínű, hogy jobban érzi magát a fűtött helyen, ugyanakkor méhésztársam szerint a méh szabadban is állja a sarat, hát igen a kivételektől eltekintve.

Tudjuk azt is, hogy némely méhésztárs cukros ládákból ácsolt kaptárakkal 10 évig is baj nélküli vándorol. És ez észszerűnek is látszik, mert mosolyog, ha a másik méhészt erősebb, de lényegesen drágább kaptárait nézi, és mondja, hogy ő a szakember, mert kevés költséggel termel. Lehet talán, de mégsin-csen igaz, mert a másik méhészt ezen idő alatt háromszor is érheti baleset. És vagy megmenekül annak következményeitől, mert erős kaptárai voltak, vagy rámege az állomány bizonyos százaléka. Talán így vagyunk a teletetés-sel is, minek a költséges verem, többször a termelési költség, amelynek azonban határa is van.

A napsütéssel kapcsolatban én azt tapasztaltam, hiába árnyékolják a kijárót, mégis kirepülnek a méhek. Viszont ha hűvös az idő, a napsütés nem csalja ki azokat. Más a helyzet, ha a napsütés révén felmelegszik a levegő annyira, hogy a méhek kirepülnek, de ugyanilyen hirtelen le is hűl és a méhek ezrei dermednek meg. Ezen bizony az árnyékolás nem segít és erre talán bizonyítékul szolgál, hogy a zárt helyen, melynek sötétnek is kell lenni, nem védi meg a családot a nyugtalanságtól, ha a hőmérséklet eléri a nem kívánt fokot. Ilyenkor zúgnak erősen, a kijáróban törik egymást, és egyes családok annak küszöbdeszkáját fehérre gyalúlják. Ezt tapasztaltam akkor is, midőn a tavaszi kedvezőtlené vált, borús, hűvös, szeles időben megítattam a családokat, hogy a kirepüléstől visszatartsam azokat. Ők azonban a jó szándékot nem vették tudomásul, mégis kirepültek, aminek sok megdermedt méh lett az áldozata.

A szabadban való teletetésnek van még egy fontos eddig a vitában nem érintett tényezője, amelyet nem szabad figyelmen kívül hagyni, mert sok felesleges vitára adhat alkalmat. Az a méhészt, akinek kaptárai vagy méhese 20—25 fokos szeles télen, szélvédett helyen állanak és így veszteség nélkül telelnek, talán nem veszi figyelembe,

hogy ugyanakkor a veszteséggel telelt másik méhészkaptárjait vagy méhését szabadon beretvák a fagyasztó szél. Ő csak azt látja, hogy neki a keretmérete, vagy a kaptárja, esetleg, vagy csakis a tudása jobb amazénál és talán nem is sejti a baj igazi okát. Tehát valóban sokat kell tanulnunk, mert csak úgy érthetjük meg a méhcsalád életében

sokszor előforduló rejtélyesnek látszó dolgokat.

Végül nem szégyellem bevallani, hogy 15. évi szabadban való teletelés mestervizsgáján megbuktam. Viszont mentősegemre szolgál, hogy a veremben való teletelést nem én találtam fel, de nagy sikerrel alkalmazták azt a Szovjetunióban is.

FARKAS ISTVÁN

A méhek telelőfürtjéről

A méhek helyes teleteléséről, fogyasztásáról, majd fejlődéséről már sokat írtak, de még mindig nem eleget ahhoz, hogy erről a kérdéstről ne volna több mondanivaló.

Háromszori vándorlás után a méheket csak október 10-én volt alkalmam haza hozni kb. 120 km-es távolságról. Nagy elfoglaltságom miatt a végső szemlém is csak olyan hevenyészett kapkodó volt, amit az ebéd szünidőben éppen el tudtam végezni. Október 15-től végleg oly hűvössé vált az idő, hogy a méhekkel nem lehetett foglalkozni.

Ezen végső szemlém alkalmával találkoztam olyan NB családdal, amelyik a fészket (telelőfürtjét) nem tömött, de 11—12 léputcában foglalta el. Arra időm nem volt, hogy szűkebb térre szorítsam őket, ezáltal tömöttebbé kényszerítsem a telelőfürtöt — s miután úgy is zárthelyen teletetek, kíváncsian vártam a teletelés, majd a tavaszi fejlődés eredményét. A családokat február 25-én tettük ki a szabadba, ahol két napon át az egész állomány elvégezte a tisztuló kirepülést. Március 10-én tartottam az első tavaszi átvizsgálást, természetesen, hogy a szóbanforgó két családdal kezdtem. A családoknál 15—20 hullánál több nem volt. Az elfoglalt léputcák száma az októberben azonban az akkori 18—20 kg mézből már csak 3—4 kg volt, úgyhogy a melegebb idők beálltáig, a folyékony etetés megkezdéséig cukorleppénnyel biztosítottam élelmüket. Ugyanakkor a két családnál népesebb, de csak 7—8

léputcát takaró (azt azonban tömött) családoknál a fogyasztás ezen idő alatt 5—7 kg volt. A telelőhelyiség hőmérséklete 1 és 5 C. fok között volt a teletelési időszak alatt. A telelő helyiségben a méhek nyugodtan viselkedtek. A tavaszi fejlődés során ezen két családnál szemmel látható elmaradást tapasztaltam a többivel szemben, csak a melegebb idő (ápr. végén) beálltával kezdett lendületbe jönni.

Tanulságként a fenti esetből a következőket állapíthatjuk meg: A kevés vagy sok mézfogyasztás okát (az általános teletelés biztosítása mellett) a telelőfürt megalkotásában kell keresnünk.

Természetesen, hogy széthúzott, aránylag egy-egy léputcában kevés méhrel rendelkező családnak nagy a fogyasztása, mivel csak fokozott fogyasztással tudja biztosítani az életben maradásához szükséges meleget.

A vizsgálatot tovább folytatva a fenti körülmények végső fokon mint tulajdonságot a méhek fajtajellegére vezethető vissza. Ezt bizonyítja az, hogy amint az idén a két anyát leváltottam, a betelelés után a telelőfürt megalkotása egységes és tömör lett. Ezzel elérkeztünk a méhészkedésünkhöz, illetve a többtermelésünkhöz előmozdító igen fontos és nagy jelentőségű nemesítéshez, amit minden méhésztársamnak figyelmeibe ajánlok. A nemesítés végrehajtásánál a fentiekből következőleg a család telelőfürt megalkotását is figyelembe kell venniük.

FEJÉR NÁNDOR

Kétanyás családok

Nem a kétanyás rendszerről akarok írni, amit a méhészek tudatosan és mesterségesen állítanak elő a többtermelés érdekében.

Amiről én most beszámolni akarok, nem ez. Én a méhek életének egy még kikutatlanul álló, furcsa és különös, de mégis természetes jelenségére akarom felhívni a figyelmet, amikor ugyanazon kaptár falain belül egyidőben valóban két anya rakja a petét.

Először 1928-ban találkoztam az esettel. Az akácvirágzást elvitte a tartós eső. A mézelés kimaradása azonban a kisebbik baj lett. A nagyobb csapás az volt, hogy legnépesebb családjaim elpusztultak. Ezévből nagyon természetesen mézfeleslegről szó sem lehetett, sőt örülnöm kellett, ha úgy, ahogy betelelhettem megmaradt családjaimat. A beteleléskor mégis három családot feltűnően népesnek és mézesnek találtam. A nagy népesség és mézbőség titkát a tüzetesebb vizsgálat a két anyában találta meg. Mindhárom családban két anya, egy öreg és egy fiatal végezte a peterakó munkát.

Azóta többször találkoztam hasonló megfigyeléssel. Mindeniket nem szükséges feljegyeznem.

A természetes kétanyás családokra nézve mások is tettek megfigyeléseket. Bizonyoság rá Sztarek Károlynak a M.K. 1948. évi októberi számában „Érdekes eset” címen leközölt rövid tudósítása.

A természetes kétanyás családokkal 1948-ban találkoztam tömegesen. Ismeretes mindnyájunk előtt, hogy gyümölcsvirágzás idején milyen katasztrófális fagy pusztított országszerte, aminek következtében nemcsak a mézelés maradt ki, de a fejlődésben is visszamaradtak méhcsaládjaink. Július elején — a kimaradt rajzás kísérő jelenségeként — igen sok család csöndes anyaváltást vitt végbe, de majd mindenütt a kétanya jegyében! Az öreg anya mellett a fiatal, de még termékeny anya is jelen van és petézik. Fiam ötletére aztán az öreg anyát minden hasonló esetben fel-

tettük a méztérbe, melyet anyarács választ el a költőtértől. Ilyen módon méhészetemnek mintegy hevedrésze lett kétanyássá, s ugyanazon kaptáron belül ketten szaporították a telelőképes fiatal méhek seregét.

Csak késő ősszel sikerült megkapnom a M.K. 1948. évi júliusi számát, amely leírja a felhőkarcolós módszert. Azonban különbség van a két eljárás között. A leírásban az egymásra rakott és egymástól anyaraccsal elválasztott családokat külön röpnyláson röpiültették, viszont nálam a két család népe egyetlen, közös röpnyláson közlekedett.

A felhőkarcolós módszer tanulmányozása újabb kísérletekre ösztönzött. Ezt a módszert most már tudatosan akarom alkalmazni a további megfigyelések gyűjtése végett. Az 1949-es év, tavaszi fejlődést tekintve bizonyos hasonlóságot mutatott az előző évvel: rohamos fejlődésben voltak a méhek, s az akácvirágzás nem hozott eredményt. Gondoltam, most is fel fog lépni a csöndes anyaváltás. Azért, amint megjelentek az első anyabölcsők, minden esetben méztérbe tettem az öreg anyát, ahol amúgy sem volt egy kanálnyi méz sem. Csakhogy kimaradt a számításból az, amiben különbözött a két tavaszi fejlődés. Mert 1948-ban visszavetette a fagy a családok fejlődését, 1949-ben pedig zavartalanul folyt az tovább, s ezért nem csöndes anyaváltást jelentettek a bölcsők hanem, megakadályozhatatlan rajzást. Eljárásom ezért — egyetlen esetet kivéve — sikertelen maradt, sőt éppen komoly zavarok is adódtak abból, hogy az öreg anya a méztérbe volt zárva: a család némely esetben a méztérben is nevelt anyát, s az öreg elpusztítása után a fiatal is a méztérben rekedt.

Sikertelenségről mégsem panaszklok. Mert ha valóságos kétanyás családokat nem is sikerült előállítanom, ehelyett megtaláltam a magyarázatát annak, hogy milyen esetben alakulhat a méhcsalád élete természetes úton kétanyás-

sá. Éppen az adta meg a probléma megoldásának kulcsát, ami miatt 1949-ben nem sikerült a kísérlet: Hiányzott a tavaszi fejlődés visszamaradása. A két anyát egy családban, maga a méhcsalád hozza létre külső körülmények behatására akkor, amikor érzi a maga elestét, szegény és gyöngye voltát. Az 1928. és 1948. évi esetek feltűnően egyeznek: a tavaszi rohamos fejlődésemelkedést egyszerre keresztezi, elvágja a kedvezőtlen időjárási helyzet és ennek következtében katasztrófális népességcsökkenés következik be. A rajzás kimarad, s vele a természetes anyaváltás. A család csön-des anyaváltást visz végbe, de olyan gyöngék a hordási lehetőségek, hogy a népességhez viszonyítva a kaptár elég nagy ahhoz, hogy benne a két anya békésen elférjen. Amikor azonban a gyűjtésre nincs ugyan lehetőség, de a család népességben zavartalanul fejlődhetik, mint 1949-ben, kimarad ez a különös eset.

Az egyetlen, 1949. évi sikeres eset azonban arra utal, hogy ha a méhcsalád megfelelő belső teret kap, a két-anyás család létrehozható. Ezen felül okvetlenül szerepet játszik az öreg anya jelenléte is. Csak egészen feltűnő esetekben szoktam az anyát elpusztítani, csak ha valami különös hibája van, egyébként engedem, hogy életének legfelsőbb határát érje el az anya. Így történt, hogy ennél a jellemző esetről az anya öt nyáron át végezte a peterakást teljesen kifogástalanul. Nincs semmi kétség: nem hullott le a staniol, vagy nem kopott le a festék toráról, magam vágtam le a szárnyát egy éves korában, amikor születési évét bejegyeztem a törzskönyvbe. Már az 1948—49 évi telet is kétanyával húzta át. Két egykorú anyával bíró családot egyesítettem telelőre, s mert nem tudtam eldönteni, hogy melyik anya jobb, vagy inkább abban a meggyőződésben voltam, hogy egyformán rossz mindkettő, a méhekre bíztam a választást, tartsák meg azt, amelyiket jobbnak ítélik. Mindkettőt megtartották. Tavasszal az egyiket másfelé használtam fel.

Maradt tehát a család egy öreg anyával. Míhelyt anyabölcsőt húzott a család,

az anyát feltettem a méztérbe, ahol új fészek alakult ki azalatt, míg a költőtérben a bölcső kikelt, s a fiatal anya megtermékenyült. A kétanyás tehát sikerült. Mivel azonban a méztérbe helyezett öreganyás családész — nagyon természetesen, mert vén anyja volt — újabb anyabölcsőt húzott, abban a reményben, hogy az anyaváltást további fiatal anya nevelésére kihasználhassam, a két fészket egymással kicseréltem, vagyis az öreganyás rész került a költőtérbe, s a fiatal anyás a méztérbe. Mindkét csoport külön-külön is elég népes volt, ez meg arra csábított, hogy a kétanyástól a szegény hordási viszonyok közt is mézet kapjak, ezért közbeiktattam egy mézteret, vagyis megnöveltem a kaptár irtartalmát.

A költőtérben a második anyaváltás nem történt meg. Itt az ötéves anya népessége 6 léputcát foglalt el és 10 kg méze volt, a felső méztérben levő egyéves anya népe is ugyanennyit foglalt el és gyűjtött. Ilyen állapotban került is telelőbe a kaptár. A közbeiktatott méztér csak részben váltotta be a reményt, mivel mindössze 8 kg mézet találtam benne. Érdekes volt az, hogy a fiatal anya már szeptemberben teljesen be-szüntette a fiasítást, az ötéves pedig még október közepén tenyérnyi területen tovább rakta a petét. Ennek a magyarázata az lehet, hogy a fiatal messze esvén a röpnylástól, nem kapott ele-gendő virágport.

A sikertelen eseteknél vagy nem volt elég öreg az anya, vagy elkéstem a kaptár-bővítéssel.

Gyakorlati eredményeket levonni talán még túl korai. A megfigyelések még nem olyan szerteágazók és alaposak, hogy a gyakorlati eredmények leszűrésére vállalkozni lehessen. Ehhez az szük-séges, hogy a megfigyelések éveken át folytatódjanak. Főcélom a cikkem megírásával éppen az, hogy a figyelmet erre a furcsa jelenségre felhívjam, s kér-jem méhésztársaimat, közöljék, ha hasonló tapasztalatuk volna.

Ha általános érvényű gyakorlati kö-vetkezményt megállapítani nem is lehet, úgy gondolom, mégsem teszek rosszat, ha egy tanácsot adok a gyenge évekre.

Ha a tavaszi fejlődést egyszerre és váratlanul, sőt katasztrófálisan visszaveti valami kedvezőtlen időjárási helyzet, s ennek következtében az egész év eredménye kétségessé válik, jól teszi a méhészt, ha a jelentkező anyaváltási ösztönt a leírt módszer szerint kétanyás családok kialakítására használja fel. Ha több eredményt nem is ér el, de annyit bizonyosan, hogy a nyári időszakban két anya fogja szaporítani a kaptár népességét, s vele a telelőképes fiatal méhek seregét. És ez nem lekecsinylendő eredmény, mert az áttelelő fiatal méhek számától nagyon is függ a következő év sikere.

Végül még csak néhány furcsa kérdést e furcsa esettel kapcsolatban:

1. Nem volna-e érdemes céltudatosan kitenyészteni a méheknek egy olyan változatát, melynél egészen rendes állapot legyen a kétanyás állapot? Kevesebbet fenyegetne az anyátlanság. Nagyobb méhtömeg állana rendelkezésre a hordási időben. Vagyis biztosabb és eredményesebb lenne a méhészet.

2. Az ötéves anyával kapcsolatban pedig ez a kérdés ötlük fel: Nem elhibáz-

zott dolog-e a kétanyás rendszerrel dolgozó méhészeknél az a szokás, hogy az idősebbik anyát elpusztítják? Hogy a hároméves anya van olyan jöpetező, mint az első éves, azt már több évi tapasztalatom igazolja. (Lásd: „Melyiket szeressem?” M.K. 1948, 114. old.) Nem volna-e jobb arra törekednünk a kiválasztás során, hogy minél hosszabb életű, s egyben jó peterakó képességét megtartó anyákat tenyészünk ki? A hosszabb élet nagyobb életenergiát és nagyobb ellenállóképeséget igazol, tehát a tőle származó dolgozóivadékok is ilyenek lennének. Az ellenállóbb és hosszabb életű dolgozó pedig hosszabb időn át vehetne részt a mézgyűjtésben. Ez is az eredményesebb méhészkedés felé vezetne...

Kérdések, amelyekre ma egész bizonyosan a legtöbb méhészt kételkedően csóválja, vagy tagadólag rázza a fejét. Bevallom, magam is csak hónapok töprengései után és félve vetem papírra. Pedig meglehet, hogy ezekben a kérdésekben van lefektetve a méhtenyésztés most kezdődő száz évének problémája.

Mezőbodon.

SZŐCS SÁNDOR

Méhészei tanfolyam

(Második közlemény)

Első cikkünkben általánosságban a méheknek a nagy természetben való rendeltetéséről és a méhlegelő fontosságáról szóltunk. Sorba véve azokat a külső és belső adottságokat és tényezőket, melyektől méhészkedésünk eredményes volta függ, mindenekelőtt újból leszögezzük azt az ismert tényt, hogy az eredményes méhészkedés első és legfontosabb követelménye, döntő tényezője a jó méhlegelő. Enélkül — ha mesterségesen népessé is tesszük a méhcsaládot — méhállomány, korszerű méh lakás, a méhészt képességei és szorgalma stb. mit sem érnek, számottevő eredményeink nem lesznek.

A jó méhlegelő követelménye akkor van jelen, ha azon a néhány km átmérőjű területen, melynek középpontját méhésztünk képezi, legalább két olyan hordási időszak van, mikor a méheknek tömeges

gyűjtésre van alkalmuk. Pl. gyümölcsfavirágzás és akác, vagy: nagyszámú koratavaszi virágzó fa (som, mogyoró, fűz, gyümölcs) és terjedelmes kaszálók. Vagy akár: akácfavirág, majd tarlóvirágos hordás napraforgóval kiegészítve. Az első virágzási időszakban a méhcsaládok gyűjtőképes állapotra fejlődhetnek, a második virágzási időszak — mondjuk főhordás — alatt a kijáróméhek nagy tömege telehordja a mézkamrát mézzel.

Gyakorlati értelemben azt a vidéket, ahol a természetes raj — jelentkezzen az akár tavasz végén, akár nyáron — a maga erejéből telelőképes állapotra tud öszire fejlődni, — a méhészkedés szempontjából kedvezőnek tekinthetjük.

Ezek után rátérünk az eredményes méhészkedés fontosságban második döntő tényezőjére, mely nem más, mint a népes-

ségben és építményekben gazdag méh-törzs, az u. n. termelő méhcsalád. Ez a méhészkedési tényező szorosan összefügg az első követelménnyel, a méhlegelővel. Minél jobb a méhlegelő, általánosságban annál népesebbek a méhcsaládok.

Több ízben volt szó a termelő méhcsaládokról, nem érdektelen ezért néhány szót szólnunk a méhcsaládok csoportosításáról sem.

A méhcsaládok osztályozásánál vagy a fejlődési fokozatuk szerint járunk el, vagy a családok rendeltetése alapján.

Az első esetben beszélünk rajokról, melyek lehetnek természetes-, vagy mesterséges-, azaz műrajok. Utánuk következnek a növedékcsaládok, a következő fokozat a tenyészereti méhcsalád és végül a termelő család. A második osztályozási módnál rajzó, építő, méztermelő és anyanevelő családokat különböztetünk meg.

A rajokat minden méhész ismeri. Akár természetes-, akár műrajról szólnak, raj alatt — hogy az életképes is legyen — azt a 15—20.000 bogárkát magába foglaló egységet értjük, mely kiszakadva vagy kiszakítva az előző közösségből — az anya-törzsből — önálló életre indul.

Mikor a raj — akár a rajzás évében, akár a következő esztendőben — kiépítette fészket és az építményeket ellepik sűrűn a méhek, tenyészésre érett méhcsaláddá fejlődött, azaz rajzásra képes állapotba jutott. Az ilyen tenyészereti méhcsaládot rajzó törzsnek nevezzük.

Vannak rajzásra hajlamos törzsek, melyek ebben az életosztónos tulajdon-ságban túlszárnyalják a többieket. Ezek közül azokat, melyek nem nyakra-főre rajoznak és melyek az építési, gyűjtési kövételmenyeknek is megfelelnek, viselkedésük olyan, hogy könnyen kezelhetőek, hagyjuk meg rajzó törzsnek. Néhány ilyen méhcsalád mindig létszámbeli egyensúlyban tartja állományunkat, sőt eladásra is jut egy-egy raj.

Kedvező körülmények között egy természetes- vagy egy műraj, születésének évében, a méhész támogatása mellett, kiépítheti fészket. Ellenkező esetben ennek a következő évben kell bekövetkeznie. Egy újabb esztendő szükséges ahhoz, hogy a mézkamra lépjei is kiépüljenek (de ezeket a lépeket is a fészkekben kell építtetnünk), hacsak nem rendelkezünk tartalék lépekkel. Mindkét esetben, ha a méhcsalád annyira fejlődött, hogy úgy a fészek, mint a mézkamra lépjei sűrűn be vannak népesítve, a fészek lépjei emellett fiasítással és mézzel vannak tele, akkor a méhcsalád elérkezett arra a legfelsőbb

fejlődési fokra, mikor rája a termelő család kifejezést alkalmazhatjuk. Egy helyesen vezetett méhészetben az ilyen törzsek képezik az állomány zömét. Ezen törzseknek nagytömegű kijárásméhei gondoskodnak arról, hogy a mézesbödönök megteljenek mézzel.

Egyes méhcsaládok bámulatosan szép, szabályos és egyenletes lépeket építenek, illetve a nekik beadott viasz közfalra, a múltpra szabályos sejteket húznak, emellett, valahányszor jelentősebb hordás van, mindig megnyilvánul az építkezésre való készségük. Az ilyeneket megfelelő kezeléssel utaljuk állandó építésre, hogy méhészetünk legértékesebb terméke és legdrágább kincse, a **lépkészlet** állandóan gyarapodjék. Az ilyen törzsüket építő családoknak mondjuk.

A természetes rajzásból származó másod- és harmadrajokat, vagy a mesterséges rajoztatási eljárásból adódó kis műrajokat, mikor életképességről tesznek bizony-ságot és 5—6 keretre fejlődtek, növedék- vagy kölyökcsaládoknak nevezzük. Ha jól petéző, szép alkatú anyjuk van s megbízható anyacsaládtól való származásukat, öröklött jó tulajdonságaik kimutatásával igazolják, értékes tartalékcsaládokul tartjuk meg őket. Az ilyeneket helytelenül „anyanevelő” családoknak is nevezik, holott nem ezek nevelik a tartalékanyákat, hanem azok az értékes anyatörzsek, melyektől a kölyökcsaládok származnak. Az anyanevelés terén, mint azt később látni fogjuk, egyik a leg-súlyosabb hibáknak, ha kis családokat kényszerítünk anyanevelésre.

Amint látjuk, nem mindegy az, **hog**y melyik méhcsaládtól milyen teljesítményt remélhetek és hogy melyik reményem fog teljesülni. A legtöbb méhcsalád jó és rossz tulajdonságai öröklődnek. Amelyik rossz építő és mindenfelé zügépítményeket húz, egész lépjei is szabálytalanok, botorság volna azt állandó építésre utalni. A nagy lakással bíró, népes termelőcsaládtól, ha terjeszkedésre megfelelő hely van, ne várjunk rajokat, mert ennek a méhcsaládnak a rendeltetése a mézgyűjtés. A rajzó családtól pedig nem szedjük el a mézet és építkezésre se utaljuk, mert csak a mcselbeli rókáról lehet két-három bőrt lehúzni. Ha így teszünk, akkor arról gondoskodtunk, hogy a lekopasztott, meggyengített méhcsalád az első meddő esztendőben tönkremenjen. Már az erőteljes méhszüret is — bármilyen erős is a termelőcsalád — észrevehető hátramaradást okoz a következő esztendőben.

A méhész jó megfigyelőképessége érvényesül, mikor az kerül megállapításra,

hogy melyik méhcsalád milyen hivatást tölt be. Ha ezt eldöntöttük, akkor a kitűzött cél szerint módosul a kezelés is. Vagyis a jó méhészkalkalmazkodik bizonyos természetű ösztönökhöz, adottságokhoz. Ellenkező esetben, — ha a méhészk a maga elgondolásait akarja ráerőszakolni a méhekre —, harc támad, mely a méhészk vereségével fog végződni.

Bármilyen hivatást is tölt be egy méhcsalád, valamennyi esetben szem elől ne tévesszük az észszerű méhészkedés legfontosabb alaptörvényét: „Csak erős családokkal méhészkedjél.” Egy gyenge, kevésbé ép család hozama: nulla, tíz ilyen családé: 10 nulla. Ellenben egy népusztalócsaláddal — közepes viszonyok között —, megfelelő irányítással könnyen elérhetjük a 15—20 kg-os átlagot. Ebből az következik, hogy 10 jó termelőcsaláddal bíró méhes nagyobb érték, mint 30—40 gyenge, letermelt, silány lépkészletű állomány. még akkor is, ha utóbbiak között néhány közepes család is akad.

Kezdő, valamint a nem eléggé képzett méhészeknek egyik betegsége, a kigondolt számokhoz való ragaszkodás („Ha énnekem 100 méhcsaládom lesz”). Méhtartók, sőt méhészek is, ha megismerkednek egymással, az első feltett kérdés nem arra vonatkozik, hogy: „Milyen ott a méhlegelő, mi nyújtja a főhordást?” vagy: „Mit tettek méhésztársaim a méhlegelő megjavítása érdekében?”, hanem a legtöbb esetben a következő két kérdés hangzik el: „Hány méhcsaládja van?” és „Milyen kaplárban méhészkedik?” Vagyis változatlanul a második- és harmadrendű kérdések maradnak az előtérben és a legfontosabb követelmények a háttérben maradnak.

Lássuk csak közelebbről a nagy állomány kérdését. Ennél a problémánál is a kiinduló pont, mely nélkül semmiféle méhészeti kérdéshez hozzá nem nyúlhatunk, — a növényzet. Képzéljük méhesünknek egy 5—6 km átmérőjű kör közepén állóan. Hozzánk közel, tőlünk néhány száz lépésnyire jobbra, balra, előre és hátra szintén vannak kisebb-nagyobb méhészetek. Mondjuk összesen 100 méh-

család van a faluban. Az előbb említett terület virágjainak van egy bizonyos mennyiségű nektártartalma. Ezt a nektárt 50 erős termelőcsalád méhei épűgy be tudják gyűjteni, mint 100 olyan méhcsalád, melynek többségét közepes és gyenge családok alkotják. Ugy-e könnyű most már a következő feltett kérdésre felelni: „Melyik méhtörzs fogja a legtöbb nektárt behordani?” Felelet: „Az, amelyik a legtöbb kijároméhhel rendelkezik, és amelyiket elláttunk üres tartaléklépekkel a főhordás kezdetén.”

A hozam szempontjain kívül más érdekek is azt kívánják, hogy a gyenge családokat küszöböljük ki méhészetünk-ből. Néptelen családok könnyen áldozatul esnek a méhbetegségeknek. Egy bán-sági — e sorok írója által ismert — méhes 18 családja noszmában szenvedett. A 7 erős család a beteségből kilábal, a 11 gyengébb belepusztult. A néptelenebb családok, — ha még oly szívósan is védekeznek, — nem tudják visszaverni a rabló-törzsek támadásait. Ugyancsak hiányos védekezésük a méhellenségek: viaszmolý, hangya, darazsak, stb. ellen. A gyengébb családoknál műveleteink kudarcot mondanak. Építetés, mézelteetés, rajoztatás, semmi sem sikerül. Ha pedig az ilyen család anyát nevel, az értéktelen, életképtelen egyed lesz.

További hátrány, hogy a gyenge család, közvetett módon, állandó dézsmálója az erőseknek. Utóbbiak lépeivel, fiasításával, mézével, sőt felnőtt méhekkel is állandóan segítjük, istápoljuk a gyengéket, mégsem lesz belőlük semmi, ellenben gyengítettük a jó családjainkat.

A gyenge családok gondozására időt is többet kell fordítanunk, a dajkálásuk sok időtöléssel jár. Hosszú lenne felsorolni mindazt, a hátrányt, ami a gyenge méhcsaládok következtében a méhészkre és a jó méhcsaládokra hárul. Mindezekért (és második előadásunknak ez a célja) jól vessük emlékezetünkbe az alapparancsolatot: „Csak erős családokkal méhészkedjünk.”

GEREBEN G. GUSZTÁV

Szerezzen előfizetőket lapunknak!

A gyomorvész

A gyomorvész mint méhbetegség nem újkeletű, nagyon is régi, Dönhoff és Leuhart tudósok már a múlt század közepén foglalkoztak vele. Gombabetegségnek tartották. Dr. Zander tanár azonban 1909-ben felfedezte ennek a pusztító méhbetegségnek a kórokozóját. Mint mondja: „A gyomorvésszel, a méhek noszéma-betegségével is körülbelül úgy vagyunk, mint az emberiségnél a tüdővésszel. Nincs ember, akiben ne lett volna tüdővész csira. De az emberi szervezet is fel van ruházva a védekezés lehetőségével s a baj nem fejlődik ki, csak ott, ahol a neki alkalmas talajt — a legyengült szervezetet találja.

Ugyanígy van ez a méhnél a noszémával. Csakhogy itt sokkal nagyobb a megbetegedés lehetősége, mert ha a családban csak néhány méh is megkapja a bajt, nagyon gyorsan átterjed a többi méhre. Sőt egyik családról a másikra is.“

A noszéma kórokozója is benne lehet az egészséges méhben, csak nem tud úrrá lenni.

Jordan tanár, a Csehszlovák Népköztársaság tudósa, kísérleteiből 100 méh egyedet felboncolt és ezek közül 87-ben megtalálta a noszéma kórokozóját, anélkül, hogy a család a betegségnek csak a legcsekélyebb jelét, illetve tünetét mutatta volna. Ha azonban a körülmények kedvezőek, a spóra életre kel, a betegség felép s a pusztító következmények nem is maradnak el.

A gyomorvész időszakonként és bizonyos körülmények között végez nagyobb pusztításokat, mert, ha már egyszer felépített, nagyon fertőző és gyorsabban is terjed. Bár megjegyezzük, hogy nagyobb fertőzött állományban legtöbbször találunk egészséges családokat is.

A tudomány már megállapította, hogy a rossz táplálék, a méhek elhanyagolása, ápolatlansága, a rossz teelés, a hideg és mocskos kaptár stb. kedvez a betegség elterjedésének.

A gyomorvész fertőző betegség. Ennek a betegségnek az okozója, előidézője egy állati véglény, a *Nosema apis* Zander. Ez a parányi spórák állat a méh vastagbélben élőszködik. A fertőzés a szájon keresztül történik. A megfertőzött méh ürülékével kerül az egészséges méh gyomrába.

A noszéma spóra az egészséges méh gyomrába millió számra elszaporodva be-

hatol az emésztő gyomor falába, annak emésztő sejtjeibe. Ezekben a sejtekben addig élőszködik, míg végül megöli azokat. A kifejlődött spóra az ürítkező méh végéből kikerül a gyomorból. A fertőzött ürülékkel a méh bepiszkítja úgy a kaptár belsejét, lépépítményét, a kaptár előtti területet, az otlévo tárgyakat, növényeket. Megfertőzhetik a közös itatót is. A sok ürítkezés folytán a méh elgyengül és idő előtt elhal. Ebben a bajban tavasszal annál inkább szenved egy méhcsalád, mentől több benne az öreg méh. A baj majdnem mindig nagyon súlyos. A noszémás méhek kevésbé ellenállóak, a noszémás család a főhordás alatt sok méhet veszít, ezért nagyon fontos, hogy a családnak fiatal, jól petéző anyja legyen. Csak a jó anyának a petézőképessége tudja pótolni a nagy veszteséget.

A tudósok vizsgálataiból megállapították, hogy a noszéma-spórák nagyon soká megtartják életképességüket. Egyesek nézete szerint 5 évig is életképesek, 58 foknál azonban 10 perc alatt elpusztulnak.

Amikor a gyomorvész, vagy ahogy tudományosan hívjuk, a noszéma, egy családban elhatalmasodik, nemcsak a munkás, hanem

AZ ANYA ÉS A HERE IS MEGKAPJA

ezt a betegséget. Az anyák megbetegedésével a szaporodás csökken, tehát az elhulló beteg munkások helyébe nem léphet idejében egészséges, új nemzedék. A beteg anyja a családot is veszélyezteti, mert a kaptárban ürítkeznek, ürülékét a munkások takarítják el s a noszéma-spórák közben szájukba és onnan a gyomorba jutnak. Az erősen gyomorvész családban nem ritkaság, hogy az anyja hirtelen elpusztul.

Az eddigi vizsgálatok azt bizonyítják, hogy a gyomorvész családot $\frac{1}{3}$ -ában az anyja is fertőzött. A gyomorvész terjedése a méhcsaládban rohamos. Néhány fertőzött méh elég lehet, hogy a családot kb. egy hét leforgása alatt súlyosan megfertőzze. A kísérletek szerint a megfertőzött méhek belében már másfél óra múlva jelentkezhetik a betegség jele. Az első spórák 2—3 nap múlva már megta-

láthatók a bélben. A spórák tömegesen kb. 7 nap múlva töltik meg a bél sejtjeit. A fertőzés kiterjed az emésztőbél egész terjedelmére, kezdetben az emésztőbél hátsó részét szokta megtámadni.

Minden olyan évben, amikor hosszú a tél, és hűvös a tavasz, a méhek tehát sokáig a kaptárban vannak, a noszéma-fertőzés rohamosan terjed. A jobb idő magával hozza a méhek kirepülési lehetőségét és ilyenkor elégséges, ha egy pár fertőzött méh eltévedve más kaptárba száll, mely körülmény a fertőzést lehetővé teszi. A jobb időjárás bekövetkeztekor a beteg méhek tömegesen pusztulnak el és a népes családok legnagyobb meglepetésünkre néptelenek lesznek.

MIBŐL KÖVETKEZTETÜNK A NOSZEMÁRA?

Lássuk most, melyek azok a külső, szemmel is megállapítható tünetek, amelyekről noszémára lehet következtetni.

„TAVASSZAL:

1. A méhek olyankor is kirepülnek, amikor különben az időjárás a kirepülésre nem alkalmas.
2. Beteg méhek a méh lakás kijárójánál ürítkeznek, az ürülék híg, átlátszó, világos, néha tejszínű.
3. A téli hullák potroha nem duzzadt és ha megnyomjuk, vékony, híg ürülék jön belőle.
4. A kaptár belseje, eleje ürülékkel van beszennyezve. Az ürülék hosszú csikban folyik és nem olyan, mint a hasmenésben szenvedő méhek bélsara.
5. A kaptárban feltűnően sok a hulla.

A TAVASZTÓL ŐSZIG TERJEDŐ IDŐBEN.

1. A kitelelés után is sok a hulla a kaptárban.
2. A család fejlődése lassú, vontatoít.
3. Ürítkezés a kijáró körül, az ürülék tejszínű és zavaros.
4. A család népességének ingadozása, hirtelen elnéptelenedése.
5. Sok hulla az őszi hónapokban.“

A noszéma betegséget teljes biztonsággal csakis mikroszkopiai vizsgálattal lehet megállapítani. Ha tehát valakinél a felsorolt észrevételek mutatkoznak, vagy ha a méhei a fejlődésben visszamaradnak, okvetien vizsgálta meg azokat. Küldjön egy gyufaskatulyában mintát a következő címre: Institutul Zootehnic, Secția de Apicultură București, str. Dr.

Staicovici 59 szám. Ez a vizsgálat díjtalan.

MIKÉNT SEGÍTHETÜNK A BAJON

A tudósok a noszéma gyógyításával behatóan foglalkoztak, sokféle szerrel próbálkoztak, de egyik szer hatását és használhatóságát sem sikerült hitelesen bizonyítani. Ennek a fő oka az, hogy a betegséggel kapcsolatban öngyógyulás következik be és a méheknel a betegség minden beavatkozás nélkül megszűnik, anélkül, hogy ezt a körülményt meg tudnánk magyarázni.

Egyetlen szer, amelynek használata eddig elég jónak bizonyult, a **chinosol**. A méhésztudósok azzal a gondolattal is foglalkoztak, hogy nem lehetne-e a méhekre ezt a káros baktériumot más tapasztalata szerint a noszéma legbiztosabb ellenszere a jó méhészkedés. Ez alatt azt értik, hogy a családokat mindig és mindenkor jó erőben tartják, és állandóan gondot fordítanak arra, hogy a méheknek bőséges, egészséges és jó eselése legyen. Ugyanakkor nem feledkeznek meg, hogy a méheket állandóan foglalkoztassák és különösen a lépek 2-3 évenkénti újjáépítését soha sem mulasztják el.

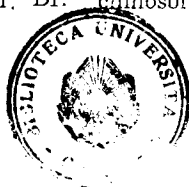
Már említettem, hogy a betegség biztos megállapítása mikroszkóppal történik és ha a betegséget megállapították, utána nekiláthatunk a kezelésnek. A kezelésnek többféle módszere van elterjedve.

Dr. Zander professzor, a noszéma betegség felfedezője, a fertőző, öreg méhek elpusztítását ajánlja.

A beteg méhcsaládot rajállapotba helyezi. A beteg család kaptárát más helyre állítja és a régi helyre üres kaptárt tesz, majd a visszatérő öreg méheket lekénezi. Megállapítása szerint a méhek csak 7-9 napos koruk betöltése után fertőződnek. Ez az eljárás nagy áldozattal jár, mert nemcsak a méhek nagyrésze pusztul el, hanem a család építményét is beolvasztja. A megmaradt méhek mülépeket kapnak. Ez a kezelés nem tudott a méhészek között nagy népszerűsége szert tenni.

Ezután a kezelési mód után a méhészt semmi sem biztosítja arról, hogy a megmaradt méhek között nem maradtak-e megfertőzött egyedek, és hogy nem kell-e az eljárást újból megismételni.

Jordán csehszlovák tanár módszere cél szerűbb és eredményesebb. Jordán a chinosol gyógyszerrel való permeázó el-

járását használja. Módszerével rákényszeríti a méhcsalád minden méhét, hogy egyék az orvosságból, tehát ezért a méhcsalád minden tagját bepermetezi chinosclos cukoroldattal. A bepermetezés után a méhek magukat és egymást lenyalják és így minden méh felveszi a gyógyszert.

Az olyan törzseket, amelyek teljesen legyengültek, le kell kéneznia lekéneztetett méheket elégetjük, a lépeket beolvasztjuk és a kaptárt fertőtleníttük. A népes és erőteljes családok megérdemlik a kezelést. A kezelés Jordán tanár módszere szerint a következőképpen történik:

A kezelést alkalmas időben hajtsuk végre. A hőmérő árnyékban is legalább 15 C. fok meleget mutasson. A fecskenedéshez 1:1-hez oldat cukorszörpöt használunk. Egy liter folyadékhoz egy gramm chinosolt teszünk, tehát egy czerelkes oldatot készítünk. A folyadékot használat előtt langyosra melegítjük. A permetezéshez jó permezőt használunk. A méhcsaládot a keretbakra kirakjuk, a kaptárt kitisztítjuk és egyezrelékes, külön célra készített forró chinosol-oldattal kimossuk. Ebben az oldatban természetesen nincs cukor. De használhatunk a régi kaptár helyett, egy kellőleg tiszta, más kaptárt is, ha van. A keretbakra ki-

rakott lépeket azután mindkét oldalon befecskendezzük chinosolos cukoroldattal, a fiasított kereteket is. A méheket is úgy permetezzük be, hogy azok medvesek legyenek, a túlzást azonban kerülni kell. A bepermetezett lépeket az eredeti helyzetükben rakjuk vissza a kaptárba. Ha a kezelés tartamára a kaptár nem veszszük el a helyéről, akkor a kijárót be kell zárni és az ott összegyűlt kijáró méheket a bepermetezés után lehet a kaptárba bocsájtani. Ezt az eljárást havonta kell megismételni.

Jordán tanár arra inti a méhészeket, hogy ősszel minden chinosolos kezeléstől tartózkodjunk, mert ha ősszel chinosolos cukor is kerülne a téli eleségbe, ez ürítkezésre ingerli a méheket és akkor a telelés körül bajok lehetnek.

Az elmondottakból láthatjuk, hogy a noszéma kártétele és gyógyítási módja körül még sok a tennivaló. A tudománynak még sok mindent kell kikísérleteznie. Annnyit azonban biztosan tudunk, hogy a beteg családok gondos kezelése enyhíti a bajt és a tudósok által megállapított tennivalók pontos betartása, a betegség idejében való felismerése nem csak az egyes méhészeknek egyéni érdeke, hanem országos méhészeti közérdek is.

A gyomorvész nem hasmenés

A noszémával kapcsolatban meg kell említeni a hasmenést, mert a tünetei sok tekintetben hasonlítanak a komolyabb méhbetegségekhez és így elsősorban a noszémához is.

A hasmenést régebben vérhasnak nevezték. Ez az elnevezés azonban helytelen, mert ez a betegség nem fertőző betegség, hanem csak székelési rendellenesség.

Tavasz felé a méh végbele túlságosan megélik bélsárral. Nem tudja az ürítkezést visszatartani az első kirepülésig. A kaptárban kénytelen ürítkezni, összeken mindent, a lépeket, a kaptárt, a kijárót, sőt egymást is.

A betegség okozója lehet a téli nyugalom megzavarása, de sokkal inkább a rossz téli eleség. Jordán csehszlovák tudós különösen a téli nyugalom megzavarását említi meg.

A hasmenés okozójának az előidézői lehetnek az egerek, harkályok, tyúkok stb. Azt jól tudjuk, hogy minden egyes zajra a kaptár nyugalmi helyzetének a változásakor mindig megszívják magukat. A téli nyugalom megzavarása, hozzájárul a baj fellépéséhez, de különösképpen ott, ahol a méhek tápláléka nem megfelelő.

Az eleségben is kell a hibát keresni. Ha az eleség sok emészthetlent tartalmaz, akkor előfordulhat a hasmenés a nyugalom megzavarása nélkül is.

A hasmenésben szenvedő méhek nyugtalanok, erősen zúgnak. Félen a hideg ellenére is kirepülnek, vagy kijáratokon ürítkeznek.

A röpnyíláson keresztül kellemetlen szagot érzünk. A méhcsalád elnéptelenedik. Az ürülék vastag, sötét színű, kenőccszerű.

Ha a család népes, úgy érdemes megmenteni, megtartani. A gyógymód nagyon egyszerű, a családot tisztába kell tenni. A kaptárt kitisztítjuk, a lépeket átcsereljük.

Ime ennek az egyszerűnek látszó méhbetegségnek is mennyi ága-boga van, de így vagyunk az egész méhészetrel. Ha valahol szükséges alapos elméleti és gyakorlati iskolázás, úgy a méhtenyésztőnek mulhatatlanul szükséges.

Méhész, légy ezért barátja méheidnek, rossz időben ne engedj szenvedni, óvd a téli veszélyeitől, a betegségtől, az anyatlanságtól, mert csak így teljesítheted Állami Tervünket.

SZÓTS LÁSZLÓ

Tanuljunk a szovjet méhészek tapasztalataiból

AZ ÉN ANYACSERÉLÉSI MÓDSZEREM

A terméktelen vagy öreg anya kicserélése igen kevés időmet veszi igénybe. A módszer végtelenül egyszerű.

Kiveszem a kicserélendő anyát a családból, pontosan megjegyezve ennek idejét. A felesleges anya eltávolítása után 3 órával egy anyanevelőből az árva családnak beadok egy kifogástalan anyát. Ezt az anyát kézzel fogom meg, anélkül, hogy anvaszoktatóba tenném, az árva család kapárának röpnylásán beeresztem. Ennél a módszernél a család fészket nem háborgatom, mindent úgy hagyok ahogy volt, mielőtt ki nem vettem a hibás anyát belőle. Az új anyás családot nem zavarom és az a tervbe vett következő átvizsgálásig. Az anyanevelő nénet hozzácsapom egy másik anyanevelő népéhez, vagy egy más családdal egyesítem.

Ezt a módszert 1945-től alkalmazom és egyetlen egyszer sem fordult elő, hogy az anyát ne fogadták volna el a méhek. Minden egyes esetben az anya beadása sikeres volt. Ezzel a módszerrel gyorsan és könnyen cserélhetünk anyát. (V. Ponomarev Ro-zovul tartomány. Radnovo—Nesztveiki körzetből. A Szovjetunió „Apiculture“ című folyóirat 1949. 4. számából.)

120 KILÓ MÉZTERMÉS EGYETLEN MÉHCSALÁDTÓL

Amint Arapov elvtárs, az uralmenti Csebarkulszki kolhóz méhésze jelenti, kísérletet folytatott két anyás rendszerrel egy 18 keretes Dadant kaptárban és ezek a kísérletek igen jó eredménnyel zárultak.

1947-ben, egy május végi szép napon, Arapov elvtárs mozgatható zárólappal kétfelé osztott egy 18 keretes Dadant kaptárban lévő családot. Az anyanélküli

részbe a Frissen bepetézett kereteket rakta. Itt a méhek anyát nevelték maguknak. Ezen a vidéken a főhordás július 15-én szokott kezdődni.

Erre az időre már a fiatal anya is megkezdte a peték lerakását. A főhordás megindulásakor a két családban 14 keret fiasítás volt. A főhordás megkezdésekor az öreg anyát eltávolította a családtól és a válaszfalat kivette. Az erős családban csak a fiatal anya maradt 18 kereten. Erre aztán rátette a mézürt is. A gyűjtés szeptember 1-ig tartott. A méhek serényen dolgoztak. A szezon végén ettől a családtól 120 kiló mézet kapott, míg ugyanakkor azok a családok, melyek rendes módon voltak kezelve, csak 40—50 kiló mézet adtak.

Arapov elvtárs módszere megérdemli a legnagyobb érdeklődést és figyelmet. Méhészeinknek ajánljuk ennek a módszernek a kikísérletezését. Főleg azok foglalkozzanak ezzel a módszerrel, kik hasonló hordási lehetőségek között méhészkednek illetve ahol szintén ilyen későre esik a főhordás.

(I. Nikolaicsuk a Cserbaulszki kerületi méhész agronomusa. Fordítás az „Apikultura“ 1948. 3. számából.)

LOMBSÁTORRAL A RABLÓK ELLEN

„Ces-eli“ kolhóz méhésze, Artimov elvtárs, 1948 április 30-án a telelőveremből kihozta a kolhóz 50 családos méhállományának a felét. A másik felét pedig reá egy nappal. A különböző időkben kihozott méhcsaládok között rablás tört ki. Az erős családok nagy része meg is volt támadva. Artimov elvtárs régi méhész, de még hasonló rablást nem tapasztalt egész méhészkedése alatt. Hiába alkalmazta az eddig ismert és ajánlott összes módszereket a rablás nem akart alább hagyni. Tíz napon keresztül folytatta a meddő küzdelmet.

De sem az eső — amely rövid ideig tartott, — sem az akác virágzása nem csökkentették a rablás dühöngését. Kifogyva a szakmunkákban ajánlott összes módszerekből, Artimov elhatározta, hogy megpróbálja elbarrikádozni a kijáró-nyílást és sátrat rak a röplyuk elé. Este, miután a röpködés megszűnt, leveles ágakból, füvekből a bejárat elé minden oldalnál sátrat készített. Második napon a rablás szemmel láthatólag alább hagyott. A méhek kirepülve a kaptárból, akadályba ütköztek és átvergődve a levélsátran, tájolódni kezdtek. A tájolás után egy részük felhagyott a rablással és gyűjtéshez látott.

Öt nap múlva pedig teljesen megszűnt a rablás és visszatért a normális munka.

Ez az Artimov elvtárs által alkalmazott védekezési mód végtelenül egyszerű és könnyen alkalmazható, de egyben igen tanulságos is a méhészek számára és felhívja a figyelmet, hogy a legelvontabb dolgokra is ki kell terjedjen a jó méhésznek a figyelve. De a lombstort nagy melegekben alkalmazva, elejét vehetjük egy esetleges rablás megindulásának. Ugyanis a lomb árnyéka és kipárolgása csökkenti a méz illatának terjedését.

V. I. LOGACEV

„Apicultura“ 1949. 4. szám után

Mit tartunk szem előtt az anyanevelésnél

Sokféle anyanevelési módszert ismerünk, amelyek kielégítő eredményeket adnak. Nem jelenti ez azonban azt, hogy egy módszer alkalmazásával biztos és szép eredményt érünk el, ha nincsenek meg hozzá a feltételeink. A szép és jó anyaneveléshez több feltétel szükséges. Az elméleti ismeret mellett egy mély gyakorlati ismeret is kell, csak így leszünk képesek minden követelménynek megfelelő anyákat nevelni. Jól felkészülve az anyaneveléshez, aztán mellékes, hogy milyen módszereket alkalmazunk. Rekord tojó anyákat nevelhetünk, ha a tudományos módszerekkel megállapított megfelelő körülményeket biztosítani tudjuk az anyaneveléshez. És nem feledkezünk meg, hogy csak a legjobbtulajdonságú családokból neveljünk anyát.

Gyakran megtörténik, hogy a méhész egy csekélynek látszó hibából, ami elkerüli a figyelmét, nem ér el eredményt. Ilyenkor aztán a módszert hibáztatja, amit alkalmazott. Bár a valóság egészen más, nem a módszerben van a hiba, hanem a módszer könnyenvevésében, mert bár egyszerűeknek látszanak ezek a módszerek, alkalmazásuk azonban nagy körültekintést igényel.

Hogy az anyanevelés terén jó eredményeket érhessünk el, bármilyen módszer mellett az alábbiakat kell szem előtt tartanunk:

1. Az anyanevelésre kiválasztott család a legdolgosabbak közül kell legyen és idejében megfelelően anyátlanítsuk. Első anyátlanítás az anya elvevéséből áll. Ezt követően 3—8 nap múlva leromboljuk a kihúzott anyabölcsöket, tehát másodszor árvaságra juttatjuk a családot. Ezek után kiszedjük a családból az összes nyitott fiasításokat. Az anyabölcsök lerombolása után 6—8 óra múlva, a kiválasztott jó családból petéket adunk be.

2. A petéket az anyaneveléshez a legjobban dolgozó és a legjobb tulajdonságokkal rendelkező családból vesszük.

3. A peték egyidősök legyenek és semmi szín alatt ne legyenek idősebbek 36 óránál.

4. Kimondottan a műveletet, ami a pererakásból áll, egy tiszta, jól szellőzött szobában hajtsuk végre, ahol a hőmérséklet 30—35 Celsius fok legyen, nehogy meghűljön a fiasítás vagy esetleg beszáradjanak a peték a művelet alatt.

5. A művelet alatt tiszta legyen a kezünk és ne cigarettázzunk.

6. A peték átültetésénél legyünk figyelmesek, nehogy megsértsük azokat.

7. A dajkacsaládban nehogy bennmaradjon az öreg anya, anyabölcső vagy nyitott fiasítás.

8. Hordástalan időben elhessük a családainkat serkentő szerű etetéssel és

adjunk be nekik virágporból és mézből gyúrt pasztát. Ezen kívül is legyen el látva megfelelő mennyiségű lépes mézzel és virággporral.

9. A dajkacsalád népes legyen és rendelkezzen megfelelő mennyiségű, fiatal dajkaméhekkel, melyek azonnal gondjaikba vehetik a beadott petéket.

10. A kaptár jól szigetelt legyen és hőingadozástól mentes.

11. A peték vagy anyabölcsők a fészkek közepére legyenek elhelyezve, ahol biztosítva van a legkedvezőbb meleg a számukra.

12. Az anyanevelés kezdete a főhorlás elejére essen.

13. 24 órával az anyák kikelése előtt az összes anyabölcsőket osszuk szét és adjuk be az árvacsaládnak, vagy helyezzük őket kis anyanevelő kaptárakba megtermékenyülés céljából.

Ezek szem előtt tartásával bármilyen módszert is használunk, munkánk eredményes lesz. A kiválasztással pedig elérjük, hogy méheink jótuladonságai fejlődnek, sok mézet fognak termelni, amivel hozzájárulunk a dolgozók élet-színvonalának emeléséhez.

EUGEN GAVRILEANU

a sadovai állami gazdaság
méhészeti felelőse nyomán R. V.

A mézrabló kulák

A rabló méhekről sokat írtak s így jól ismerjük őket, tudjuk mi az eljárás rabiás esetén, hogyan kell védekeznünk ellenük, azonban a mézrablót még senki sem ismertette. A mult rendszer önzése és erkölcstelensége pedig ezt az embert is kitermelte. Mielőtt azonban bemutatnám „hősömet“, el kell mondanom, hogy hogyan találkoztam vele. Vidéki méhésztelvércimnek ismételt meghívására Sztána község közelében az erdő szélén egy méhészeti gyakorlati telepet és vándortanyát állítottunk fel. A résztvevők dolgozókból tevődtek össze. Volt közöttük földnélküli szegényparaszt, középparaszt, gyári munkás, tisztviselő.

A hosszú nyári estéken sokat beszélgettünk s ilyenkor módomban volt meghallgatni a falu minden titkát és bánatát. Tőlük hallottam, hogy van a faluban egy rendkívüli méhészők. Kitűnően érti, de önzően véka alá rejti a mesteriségét. Van neki egy varázslatos és elöt-tük ismeretlen módszere, amivel apró, kicsi, fekete misztikus bogarait elvarázsolja, hogy azok még a hordástalan időben is mézet tudnak gyűjteni.

Amint beköszönt az ősz, vándortanyánk széteszlott s én, hogy a szállítás költségét megtakarítsam, éppen abban a községben teleltem méheim, ahol a „csodaméhész“ élt.

A faluban alkalmam volt megismerkedni az elvarázslott méhekkel is. Kaptárain röpnnyilásánál csakhamar megjelentek az apró, kicsi, fekete, borzasztóan élénk erdei méhecskék. Tessék csak figyelni — magyarázta Mosu Vasile — ha ezek nekiindulnak tömegesen, képtelenség ellenük védekezni. Szerencsére családjaim jóerőben voltak s így a leszűkített röpnnyilásnál megverekedtek a rablókkal. Elhatároztam, hogy végére járok a dolognak és leleplezem a miszticizmus mögé meglapuló mézrablót.

Tudvalevő dolog, hogy az erdei méhek, különösen hajlamosak a rablásra. Ezt nagyon jól tudta a „csodaméhészünk“ is, aki egy kulák tanító volt, persze nem restelte, hogy eiméleti tudását becsstelen módon gyakorlatilag is kamatoztassa a dolgozó méhészek rovására. Azt is megtudtam, „csodaméhészünkről“, hogy októberben — teljesen hordástalan időben — minden keretét kipergeti s így kényszeríti méheit a rablásra. Igazi rabló létére őt nem érdekelt az, hogy családjai esetleg éhen pusztulnak, vagy hogy a környék dolgozó méhészeinek nemcsak a mézét raboltatja el, hanem ezek méhállományát is tönkre teszi.

Amikor a faluból eljöttünk, mosu Vasile már mindent tudott és felké-

szülve várta a végelszámolás pillanatát.

Izgatottan vártuk — mondta az öreg — a támadás napját. A mézrabló késő ősszel ismét kipergette valamennyi fiasításos keretét és mint aki jól végezte dolgát két hétre elutazott falujából. Úgy gondolta, hogy őt senki sem hibáztathatja, hiszen odahaza se volt. Amint megjelentek kasainknál és kaptárainknál a rabló méhek, azonnal kihívtuk az Ideiglenes Bizottság és Milícia képviselőit. Miután mind együtt voltunk, bepermeteztük mésszel a röpnylásnál tolongó méheket és elindulunk a nyoraukba. Ezek a kulák tanító méhese felé repültek. Ott aztán láttuk, hogy a mezszes méhek csak úgy folyták ki-be a kaptárból. Természetesen a „mézrabló nem tehet a dologról“, hiszen odahaza sem volt, felesége pedig semmiről se tudott. Erre szípen hazamentünk,

behordtuk családjainkat a pinecéinkbe és helyettük mézzel bekent üres kasokat helyeztünk el. A röpnylást sárral tapasztottuk le és egy nádszállal fúrtuk át. A rabló-méhek a sárral betapasztott nádcsovéken keresztül betódultak a kasba, de kijönni nem tudtak, mert a nádcső belső vége a kasba belenyúlt úgy, hogy a méhek nem kaphatták meg a kiutat. Az így összegyűjtött méheket aztán lefűstöltük.

Mikor a mézrabló kulák hazaérkezett, már csak a teljesen néptelen és üres kaptárakat találta. Fájó szívvel kellett tudomásul vennie, hogy a faluban még sem a kulák a legokosabb ember. A városi munkás méhészek felvilágosító munkája nyomán a falusi dolgozó méhészek leleplezték az agyafúrt miszticizmus mögé rejtőzött közönséges mézrabló kulákot. BRUCK OTTÓ

Lapszemle

A márciusban megjelent társszaklapunk, az „Apicultura“ 50 oldalon gazdag kiállításban sok értékes cikket közöl képpel, részben a nagy Szovjetunió „Pcelovdstvo“ lapjából átvett anyag fordításaként, részben pedig eredeti cikkből.

Az orosz folyóiratból átvett tudományos anyagot a mi olvasóinknak is közkincsévé óhajtjuk tenni lapunk útján s így most csak az „Apicultura“ saját cikkei ismertetjük röviden.

A virágpor. Fiasítás virágpor nélküül elképzelhetetlen. A méhcsaládok évenként 15—20 kg virágport hordanak be. A miczurini elmélet elgondolásai alapján nem ajánlja a virágport helyettesítő póanyagokat. A természetes virágpor (kukorica porzóiról) bőségesen tartalékelhető.

A Dadant Standard kaptár egyes hibáit bizonyos módosítással könnyen kiküszöbölhetjük.

Anyanevelés és az anyanevelő készsége. 13 pontban jelöli meg azokat a feltételeket, amiknek betartása mellett az anyanevelő kiváló készségével kiváló anyák nevelhetők.

A röpnylás szűkítő gazdaságos készítése.

Fenéktakarító kefe. Elhasznált kefe maradék és egy drót segítségével könnyen megszerkeszthető és célszerű kaptárfeneket takarító eszköz.

Nem várhatunk termést gyenge családoktól. Ne túrjunk gyenge családokat, mert ezek a viaszoly, rablás és fertőzőbetegségek melegágyai és mint mézgyűjtők nem jöhetnek számításba. Egy kaptár 30.000 méhkel (4) négyszer annyi mézet gyűjt, mint egy 10.000 méhkel rendelkező. Ezért fontos az is, hogy csak erős családokat teleljünk be.

Álanyás családok. Az álanyás családot átrázzuk egy más kaptárba, amit méhesünkből távolabb nyitott röpnylással félreteszünk. Az álanyás család helyére befedelezett, kikelésre kész fiasításos kereteket teszünk, hogy legyenek dajkáink az 5—6 nap múlva beadandó termékeny anyának. (Esetleges anyaböcsöket, megelőzően le kell csípnünk.) Termékeny anya híján petéből nevelhetünk anyát.

Az anyaváltás új módszere. A kicserélendő anyát kiemeljük a családból.

Ugyanazon keretről, ahonnan az anyát elvettük, kiszedünk 6 db. méhet és azokat egy lyukkal ellátott tasakba tesszük. Miután az elzárt méhek türelmetlenül zúgni kezdenek, beadjuk hozzájuk a termékeny anyát, az átlátszó papíron látjuk, hogy hogyan fogadják az anyát. Ha az anyát elfogadják, a tasakot lyukacsos részével az anyátlan kaptár röpnnyílása elé kiakasztjuk. A méhek a tasakot ellepik, majd az anyát kiszabadítják.

A fehér mustár. Ezt az olajos növényt a Szovjetunióban nagyban termesztik. Hektáronként 50—100 kg elsőminőségű mézet ad.

Egértelenítésre különböző olcsó és egyszerű csapda készítését írja le.

Áprilisi teendők ismertetése.
Övjük méheinket a hidegtől és a széltől.

Szellőztessük a telelőhelyiséget.

A méhek izzadása címen magyarázatot ad arra, hogy miért fekelednek meg a lefulladt méhek.

A méz mint eledel. Kiemeli a méz különös, könnyen emészthető tápértékét.

Gyakorlati tanácsok közt találunk teszta-recepteket, leírja a cipőpaszta készítésének módját és a méhszúrás ellen is ajánl egy csillapítószeret.

Lapszemléjében végül ismerteti röviden a „Pcelovdstvo” legutóbbi számának rövid tartalmát.

BRUCK OTTÓ

„Az orosz könyv”

(Olvassuk, tanulmányozzuk)

MESTERSÉGES VILÁGEGYETEM
írta Sur I. Megjelent az „Orosz Könyv” kiadásában a „Népszerű tudomány” sorozat 29. és 30. számú füzeteként.

Ez a munka lebilincselő történet formájában ismerteti meg az olvasót a csillagászat alapelemeivel, az égbolt titkaival, a Naprendszerrel, feltárja a világegyetemet kormányzó törvényeket és végigvezet a csillagászat egész történetén. Megismertet a hinduoknak és babyloniaknak a világegyetemről való elképzelésével, Ptolemaeus világrendszerével. Kopernikus óriási felfedezésével, Giordano Bruno tanáival, Galilei felfedezéseivel, Kepler törvényeivel, Newton elméleteivel és a csillagászati tudomány terén folytatott kutatások legújabb eredményeivel.

A SZOVJETMEZŐGAZDASÁG VÁLLVETVE HALAD A TUDOMÁNNYAL.
Megjelent az „Orosz Könyv” kiadásában. „Falu Könyvtára” sorozat.

A szovjetmezőgazdaság a világ legelőrehaladottabb mezőgazdasága. A kisgazdaságokról a nagy, közös gazdaságokra, kolhózosokra való áttérés, minőségi változás, óriási haladást, jelentett. A szovjet-hatalom ellátta a kolhózosokat traktorokkal, egyéb mezőgazdasági gépekkel, nemesített magvakkal és minden tekin-

tetben segítette fejlődésüket. A Szovjetunió Kommunista (b) Pártjának történetében igen nagy szerepet játszik a mezőgazdaság kollektivizálásáért folytatott küzdelem. Ebben a harcban jelentős segítséget nyújtottak a szovjettudósok is, kik feltalálták a talajművelésre legalkalmasabb eszközöket és új, termelékeny, a fagnak és szárazságnak ellenálló növényeket nemesítettek.

A ma élő tudósok közül az első helyet T. D. Liszenko, a „V. I. Lenin” Tudományos Mezőgazdasági Akadémia elnöke foglalja el. Liszenko munkájával és a szovjetmezőgazdaság fejlesztésében betöltött szerepével részletesen foglalkozik e füzet.

A dolgozó parasztság számára ma nálunk is hatalmas fejlődési lehetőség nyílt meg, ezért nagyon fontos, hogy megismerjük a szovjet mezőgazdaság tudományos újításait. A falusi tömegek számára írott munka T.D. Liszenko legjelentősebb megvalósításait foglalkozik: az ágasbúza nemesítésével, az őszi búza tavaszi búzává való átválttatásával, a növények jarovizálásával stb. Együttal megmutatja, hogyan érte el a szovjetmezőgazdaság termelékenysége mai fokát és hogyan jutottak el a kolhózosok magas színvonalú életmódjukhoz.

**HOGYAN KÉSZÍTSÜK ELŐ AZ ÁLLA-
TOK TELELTETÉSÉT.** Megjelent az
Orosz Könyv kiadásában.

Ez a füzet részletes gyakorlati tanácsokat tartalmaz azokra az egészen új módszerekre vonatkozólag, amelyeket a kolhózekban az állatok teleltetésével kapcsolatban alkalmaznak.

Köztársaságunk dolgozó parasztságának nagy hasznára válnak e tanácsok és segítségére lesznek abban, hogy a földművelésben, — éppen úgy, mint minden más téren, — a burzsoá-nagybirtokos múlt bűnös maradványait a Szovjetunió tapasztalata által és a tőle nyert támogatással kiküszöbölhesse.

„AZ OROSZ KÖNYV“ „Népszerű tudomány“ sorozatában most jelent meg:

M. Pliszceki: Az ember eredete (III. kiadás) **A. I. Oparin:** Az élet keletkezése a földön (III. kiadás) **I. Sur:** Mesterséges világegyetem. **E. P. Zavarickája:** Tűzhányók. **Prof. V. A. Dorfam:** Az élő és élettelen világ.

OROSZ FELTALÁLÓK A TECHNIKA VILÁGÁBAN. Írta **Danilevszkij V. V. prof.** Megjelent „Az orosz könyv“ kiadásában „ARLUS könyvek“ sorozata.

Mint annyi más területen, az orosz teremtőerő a technikai tudományok világában is megnyilatkozik. Ezt a tényt bizonyítja V. V. Danilevszkij professzor e munkája. Rámutat arra, hogy mekkora jelentőségük van az orosz feltalálóknak a technikai világában, habár a nyugat-európai reakció ezt évszázadokon át tagadta. A szerző megdönti azt a hamis elméletet, mely szerint a haladás kizárólag Nyugatról jöhet. Ezt az „elméletet“ egyébként ostoba módon a cári Oroszország uralkodóosztálya is terjesztették és a mai imperialista propaganda útján akarják újjáéleszteni.

Ime néhány példa: Iván Ivánovics Polzunov már 1766-ban, vagyis csaknem 20 évvel Watt előtt, megépítette az első gőzgépet. Jomonkov, a paraszti családból származó nagy tudós 1754-ben szerkesztette az első helikoptert, melynek vázlatát több, mint 30 évvel később a francia

Lauonny és Bienvenue elkészítették. A XIX. században Oroszországban egész tömeg fémtani, kémiai, technikai, gép-szerkesztési felfedezést találunk, a rádió valódi felfedezője pedig S. S. Popov, nem pedig Markoni.

Danilevszkij professzor rámutat arra is, hogy ha az orosz teremtőerő a multban nem is tudott teljesen kifejlődni, annál kedvezőbb talaira talál a szovjetrendszerben, ahol a legfontosabb kérdések egyike a technika fejlődésének elősegítése és ahol a feltalálók a Szovjetállam részéről a legjavobbn megértést, bátorítást és támogatást kapják.

A KÖNYV A SZOVJETPARASZT BARÁTJA ÉS TANÁCSADÓJA. Megjelent az „Orosz könyv“ kiadásában.

A kolhózek kultúreltéréről szól ez a könyv. Megmutatja az olvasónak, hogyan használja fel szabad idejét a szovjetparaszt, miután a szovjethaza felvirágztatására vezetett napi munkáját befejezte. Nincsen olyan kolhóz, ahol könyvtár nem található. Innen kölcsönzik ki a szépirodalmi műveket, vagy szakkönyveket, szakképzettségiük emelése céljából. Az olvasáson kívül a klubban műkedvelő előadásokat néznek meg, hangversenyeket hallgatnak. A kolhózek műkedvelő csoportjaiból számos nagy művészeti lehetőség emelkedett ki, mint Tamara Hanum és mások.

A szocialista szovjetrendszernek köszönhető, hogy a parasztság kenvere mindig biztosítva van. A jövő miatt gondtól mentesen arra is van ideje, hogy olvasson, művelt emberré váljon, „aki fel tudja fogni, miért dolgozik, tudja, hogy jóléte a közösség jólététől függ és tisztában van vele, hogy csak a kollektív munka vezet a termékek bőségéhez, az ország jólétéhez“.

A szovjetparasztság ez anyagi és szellemi jóléte annak a harcnak az eredménye, amelyet a dolgozó parasztság a Szovjetunó Kommunista (b) Pártja által vezetett munkásosztállyal szövetségben folytatott a szocializmus felépítéséért, a kommunizmus felé.

*A méhészet terén is, csak terü-
szerű munkával és folytonos tanu-
lással teljesíthetjük feladatunkat.*

STIEF OTTO

STIEF OTTÓ MEGHALT. A dolgozó méhészek szerény, de kitartó munkásságú méhészeti szakelőadója, iskola-méhészeti telepünk gondnoka, *Stief Ottó* 1950 február hó 22-én meghalt és február 25-én, a kolozsvári méhészek nagy részvéte mellett eltemették. A méhészek nevében *Mocsy István* méltatta munkásságát.

Stief Ottó 1876-ban született Kolozsvárt. Kereskedelmi akadémiát végzett, de 1901-ben kertészeti pályára lépett. 1899-ben házasodott meg és két fia, meg egy leánya született, így halálakor a 75-ik évében volt, boldog házas-

ságának pedig az 51-ik esztendejében.

A méhészkedést 1905-ben kezdte, 1907 óta, tehát több, mint négy évtizede szervezett méhész. 1926-ban megkezdte a méhészeti tanfolyamok tartását s azóta több mint 60-at tartott, így rengeteg ismert nevű méhész szerezte meg nála kezdő korában, az első méhészi ismereteit.

Önzetlen munkássága során — mint mondotta — „kötelességének“ érezte tudását a közösségnek átadni. Stief Ottó példát mutatott e téren. Emlékét megőrizzük.

Különtételék:

PIACI ÁRAK. A méz ára az állami és szövetkezeti boltokban, Bukarestben és Kolozsvár: is 250 lej körül mozog, kicsinybeni eladásnál. Népköztársaságunk többi városában is átlag 250 lej körül lehet mézet beszerezni. Az állami és szövetkezeti kereskedelmi vállalatok jelentős mennyiségű mézzel látták el a tél folyamán is működő gyógy- és üdülőtélepeket is, így a gyógyulás vagy üdülés végett érkező dolgozóknak nem hiányzott ez a természetes táplálék sem.

A viasz ára országosan 500 lej a termelőknél. Megkezdődött a viaszhamisi árszan megrögzött vándorviaszgyűjtők felszámolása. Helyüket szövetkezeti illetve állami viaszbeváltó helyek veszik át, ahol a kiperéselt viaszt fertőtleníttve dolgozzák fel műléppé.

A műlép gyártása még nem kezdődött meg. Az ára előreláthatólag 1250 lej körül lesz kg-ként. Lapunk viaszfertőtlenítő és hengerműlépaprése tovább működik.

A méhcsaládok ára kezdő méhészeink részére nagyon kedvező. A tél folyamán többek között 7 méhcsalád eladásáról hallottunk, erdélyi nagy kaptárban kiépített mézürrel együtt 25.000

lejer. Több méhcsalád eladó Fogarasi kovácmesternél Széken, Szamos megyében. hasonló kaptárban, családonként 4500 lejért. A kások családok ára 1000—2000 Lei között mozog, aszerint, hogy milyen nehezek.

„APICULTURA“ néven jelenik meg a Földművelésügyi Minisztérium képekben gazdag, kitűnően szerkesztett, románnyelvű méhészeti szaklapja. Minden románul tudó méhész figyelmébe ajánljuk. Előfizetési ára ugyanannyi, mint a Méhészeti Közlönyé. Laptársunk címe: „Apicultura“ Bucuresti, Bulevardul Republicii 24 szám.

VIASZFERTŐTLENÍTŐ és MŰLÉP-KÉSZÍTŐ ÜZEMÜNK ez évben is hozzálatott a Kolozsmegyei Néptanács ellenőrzésével rendes évi munkájához. Akik az „Apicultura“ vagy a „Méhészeti Közlöny“ 1950. évi előfizetéséről felmutatják a postai befizetési lapot, vagy egyéb nyugtát, azok viaszát 15% levonásért vagy kg-ként 90 lejért dolgozzuk fel, míg azoknak, akik az egyik lapnak sem előfizetői. 20%/o-os levonással vagy kg-ként 120 lejért dolgozzuk fel.